دافغانستان انتقالي اسلامي دولت

دعدلیې وزارت

رسمي جريده

فوق العاده ګڼه

د افغانستان اساسي قانون

Ketabton.com

قـــانون اساسی افغانستان

دچاپ نېټه: د ۱۱۸۳ هـ.ش کال د سلواغې دمیاشتې(۸) - پرله پسې ګڼه(۸۱۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

در این شماره :

١- فرمان شماره (١٠٣) مؤرخ ١٣٨٢/١١/٦ رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان.

٢- قانون اساسی افغانستان.

٣- فهرست الفبائی (اندکس)

دامتیاز خاوند : دعدلي وزارت

مسؤول چلوونکی : شاه جهان "بیگزاد"

مرستیال : نور علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

بسم الله الرحمن الرحیم

دافغانستان داساسي قانون د توشیح په باب دافغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان

گڼه:(۱۰۳)

نېټه: ۱۳۸۲/۱۱/۶

دلوی خدای په نامه او دافغانستان دنجیبو خلکو د نېکمرغۍ په هیله، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمریز کال دلیندۍ له ۲۲ څخه دمرغومي تر ۱۴ نېټې پورې په کابل ښارکې د جوړې شوې لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو او ۱۶۲ مادوکې درأیوپه اتفاق تصویب شو، توشیح او انفاذ يې اعلاموم.

دمتعال خدای له در بار څخه هیله کوم ترڅو دغه اساسي قانون داسلام دمبین دین دحکمونو په رعایت سره دملي یووالي دټینگښت، ددموکراسي دهدفونو د تحقق دمدني ټولنې دجوړولو، دټولیزې اقتصادي، اجتماعي، سیاسي او فرهنگي

بسم الله الرحمن الرحیم

فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان

شماره:(۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ وبه آرزوی سعادت مردم نجیب وصلحدوست افغانستان، قانون اساسی جدید را که توسط لویه جرگه' تاریخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقده' شهر کابل در ۱۲ فصل و۱۶۲ ماده به اتفاق آراء تصویب گردید، توشیح وانفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بار گاه خداوند متعال استدعا دارم تا این قانون اساسی با رعایت احکام دین مبین اسلام، تحکیم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعه مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی وفرهنگی، مشعل راه دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سوکالي، د دولت او دهېـــواد دخلکـــو دلارې ډيوه شي،سوله،برابري او ورورولۍ دافغانستان دملت تر منځ تأمين کړي.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

دافغانستان دانتقالي اسلامي دولت رئيس

٦/سلواغه/١٣٨٢ هجري شمسي

دکابل ښار

ومردم کـــشور گردیده، صلح، برابری و بـــرادری را بین مـــلت افغانستان تأمین نماید.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

٦/دلو/ ١٣٨٢هجری شمسی

شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست		فهرست	
عنوان	دمادوشمېر	عنوان	تعدادماده
سریزه		مقدمه	
لومړی فصل : دولت	(۲۱ مادي)	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)
دوېم فصل: داتباعو اساسي حقوق او وجايب	(۳۸ مادي)	فصل دوم: حقوق اساسي و وجايب اتباع	(۳۸ ماده)
درېم فصل: جمهور رئيس	(۱۱ مادي)	فصل سوم: رئيس جمهور	(۱۱ ماده)
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادي)	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)
پنځم فصل: ملي شورى	(۲۹ مادي)	فصل پنجم: شوراى ملى	(۲۹ ماده)
شپږم فصل: لويه جرګه	(۶ مادي)	فصل ششم: لويه جرگه	(۶ ماده)
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادي)	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)
اتم فصل: اداره	(۷ مادي)	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)
نهم فصل: داضطرارت حالت	(۶ مادي)	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)
لسم فصل: تعديل	(۲ مادي)	فصل دهم: تعديل	(۲ماده)
يوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادي)	فصل يازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)
دوولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادي)	فصل دوازدهم: احکام انتقالى	(۵ماده)

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام

علی سید الانبیاء والمرسلین محمد ﷺ

وعلی آله واصحابه اجمعین .

سریزه

موږ دافغانستان خلکو:

■ دلوی خدای ﷻ پر سپیڅلي ذات په ټینګ ایمان، دحق تعالی په مشیت پر توکل او داسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد؛

■ دتېرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغلیو بې شمېره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ دافغانستان دټولو خلکو دسر ښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت دستایلو او د وطن دآزادۍ دلارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ دملګرو ملتو دمنشور په رعایت او دبشر دحقوقو نړیوالې اعلامیې ته په درناوي؛

■ دملي وحدت دټینګښت او دهېواد داستقلال، ملي حاکمیت او ځمکنۍ

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام

علی سید الانبیاء والمرسلین محمد ﷺ

وعلی آله واصحابه اجمعین .

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند ﷻ وتوکل به مشیت حق تعالی واعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ بادرک بی عدالتی ها ونابسامانی های گذشته ومصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها، مبارزات تاریخی، جهاد ومقاومت بر حق تمام مردم افغانستان وارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ بادرک این که افغانستان واحد ویکپارچه به همه اقوام ومردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد وبا احترام به اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی وحراست از استقلال، حاکمیت ملی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بشپړتیا دساتنې په منظور؛

■ دخلکو پر اراده او دموکراسي ولاړ نظام دتاسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې؛ پرقانونیت، اجتماعي عدالت، دانساني حقوقو او کرامت پر خوندي تابه ولاړې مدني ټولنې دجوړولو او دخلکو داساسي حقوقو او آزادیو دتأمین په منظور؛

■ دهېواد دسیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټو نود پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سېدونکیو ته دیو هوسا ژوندانه او د ژوند دسالم چاپیریال دتأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې دافغانستان لپاره دوړځای دتثبیت په منظور؛

دهېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او دزمان له غوښتنو سره سم مودغه اساسي قانون دخپلو استازیو له لارې د یو زرو درې سوه دوه اتیایم لمریز هجري کال دمرغومي دمیاشتې په څوارلسمه نېټه دکابل په ښار کې تصویب کړ.

وتمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر ارادهٔ مردم ودموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض وخشونت ومبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت وحقوق انسانی وتأمین آزادی ها وحقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیاد های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی ودفاعی کشور؛

■ به منظور تأمین زندگی مرفه ومحیط زیست سالم برای همه ساکنان این سر زمین؛

■ وسر انجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی واجتماعی کشور ومقتضیات عصر، از طریق نمایندگان منتخب خود در لویه جرگهٔ مورخ چهاردهم جدی سال یک هزاروسه صدو هشتادو دو هجری شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی فصل
دولت

لومړۍ ماده
افغانستان، خپلواک، واحد، او نه بېلېدونکی اسلامي جمهوري دولت دی.

دوه يمه ماده
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپېڅلی دين دی.
د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروی او د خپلو ديني مراسمو په اجرا کې د قانون د حکمونو په حدودوکې آزاد دي.

درېيمه ماده
په افغانستان کې هېڅ قانون نشي کولای چې د اسلام د سپېڅلي دين د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده
په افغانستان کې ملي حاکميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

فصل اول
دولت

مادهٔ اول
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غیر قابل تجزیه می باشد.

مادهٔ دوم
دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دین مقدس اسلام است.
پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و اجرای مراسم دینی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

مادهٔ سوم
در افغانستان هیچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احکام دین مقدس اسلام باشد.

مادهٔ چهارم
حاکمیت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور مستقیم یا توسط نمایندگان خود آنرا اعمال می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې دافغانستان تابعیت ولري.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یي، نورستاني، ایماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کېږي.

د ملت هېڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محرومېږي.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

پنځمه ماده

ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق ، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

ملت افغانستان عبارت است ازتمام افرادیکه تابعیت افغانستان را دارا باشند.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستانی، ایماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوی، وسایر اقوام میباشد.

بر هر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق می شود.

هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت افغانستان محروم نمی گردد.

امور مربوط به تابعیت و پناهندگی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ پنجم

تطبیق احکام این قانون اساسی وسایر قوانین، دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و تأمین امنیت و قابلیت دفاعی کشور از وظایف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده

دولت ، د انساني کرامت د ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيمو کې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت، پرېنسټ د ټولنې هوسا او پر مختللي ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده

دولت د ملګروملتونو د منشور، د بين الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلامې رعايت کوي.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو ، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوى کوي.

اتمه ماده

دولت د هېواد خارجي سياست د خپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتيا په

مادهٔ ششم

دولت به ايجاد يک جامعهٔ مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی،حمايت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمين وحدت ملی، برابری بين همه اقوام و قبايل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادهٔ هفتم

دولت منشور ملل متحد، معاهدات بين الدول،ميثاق های بين المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلاميهٔ جهانی حقوق بشر را رعايت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروريستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسکرات جلوگيری می کند.

مادهٔ هشتم

دولت سياست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلو، نه مداخلې ښه ګاونډیتوب، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پرېنسټ تنظیموي.

تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

نهمه ماده

کانونه او نورې تر ځمکې لاندې زېرمې او لرغونې آثار د دولت ملکیت دي.
د دولت د ملکیتونو ساتنه او اداره او له طبیعي زېرمو او نورو عامه ملکیتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ نهم

معادن و سایر منابع زیر زمینی و آثار باستانی ملکیت دولت می باشند.
حفاظت و ادارهٔ املاک دولت و طرز استفادهٔ درست از منابع طبیعی و سایر املاک عامه توسط قانون تنظیم می گردد.

لسمه ماده

دولت، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پرېنسټ د قانون له حکمونو سره سم هڅوي، ملاتړ یې کوي او مصونیت یې تضمینوي.

مادهٔ دهم

دولت، سرمایه گذاریها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصئونیت آنها را تضمین می نماید.

یوولسمه ماده

په کورنۍ او بهرنۍ سودا ګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او د خلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یازدهم

امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ایجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم، توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه ماده

د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول،د هیواد د پولي سیاست طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحیت دی.

مرکزی بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرګې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

د دې بانک تشکیل او د کار چول د قانون له لیارې تنظیمیږي.

دیارلسمه ماده

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبګرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

څوارلسمه ماده

دولت د کرنې او مالداری د پراختیا، د بزګرانو او مالدارانو د اقتصادي، ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د

ماده دوازدهم

د افغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

ماده سیزدهم

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

ماده چهاردهم

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالداران و اسکان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودو کې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او د عامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود وکې لازم تدبیرونه نیسي.

پنځلسمه ماده

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپیریال د ښوندي کولو او ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

شپاړسمه ماده

د پښتو، دري، ازبکي ، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني، پامیري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه- يي، نورستاني او یا پامیري ژبو څخه

و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیهٔ مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

مادهٔ پانزدهم

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

مادهٔ شانزدهم

از جمله زبانهای پشتو،دری، ازبکی، ترکمنی،بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو ودری زبانهای رسمی دولت میباشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبان های ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه درېيمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لارې تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې دهېواد پرټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

اوه لسمه ماده

دولت په بېلا بېلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده

د هېواد د تقويم مبداء د پيغمبر اکرم ﷺ پر هجرت ولاړ دی.

نمايند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حيث زبان سوم رسمي مي باشد و نحوهٔ تطبيق آن توسط قانون تنظيم مي گردد.

دولت براى تقويت و انکشاف همه زبانهاى افغانستان پروگرامهاى مؤثر طرح و تطبيق مينمايد.

نشر مطبوعات و رسانه هاى گروهي به تمام زبانهاى رايج در کشور آزاد مي باشد.

مصطلحات علمي و ادارى ملي موجود در کشور حفظ ميگردد.

مادهٔ هفدهم

دولت براى ارتقاى معارف در همه سطوح، انکشاف تعليمات ديني، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز ديني تدابير لازم اتخاذ مي نمايد.

مادهٔ هجدهم

مبداء تقويم کشور بر هجرت پيغمبر اکرم ﷺ استوار است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې ، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتی دي، نورې رخصتی د قانون له لیارې تنظیمیږي.

نولسمه ماده

د افغانستان بیرغ له: درېو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نیمايي دی چې په منځ کې یې د افغانستان ملي نښان ځای پر ځای شوی دی.

د افغانستان د دولت ملي نښان له سپین رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې یې دوه بیرغونه او دمنځ په برنۍ برخه کې یې د لا اله الا الله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روز های جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است . سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم

بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگ های سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشهٔ آن دو بیرق و در وسط آن در قسمت فوقانی ، کلمه مبارک لا اله الا الله محمد رسول الله و الله اکبر واشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له دوو خوا وو د غنمو وږي پسرې راګرځول شوي دي.
له بیرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شلمه ماده

د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او د افغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

یوویشتمه ماده

د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل

د اتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده

دافغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.
دافغانستان اتباع ښځې او نارینه دقانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

درویشتمه ماده

ژوند د خدای ﷻ بخښنه او دانسان طبیعي حق دی، هیڅوک له قانوني مجوزه

افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.
طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم

سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم

پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم

حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم

هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.
اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

مادهٔ بیست وسوم

زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است. هیچ شخص بدون مجوز قانونی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته له دې حقه بسې برخې کېدای نشي.

شلېریشتمه ماده

آزادي د انسان طبیعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیاري تنظیمېږي حدود نه لري.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

دولت د انسان دآزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

پنځه ویشتمه ماده

د ذمې برائت اصلي حالت دی

ترهغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم علیه ثابت نشي، بې ګناه ګڼل کېږي.

شپږ ویشتمه ماده

جرم یو شخصي عمل دی.

د متهم تعقیبول، نیول یا توقیفول او پرهغه باندې د جـزا تطبیق بل هېچاته سرایت نه کوي.

از این حق محروم نمی گردد.

مادهٔ بیست و چهارم

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم میگردد، حدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

مادهٔ بیست و پنجم

برائت ذمه حالت اصلي است.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمهٔ با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

مادهٔ بیست وششم

جرم یک عمل شخصی است.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم وتطبیق جـزا براو به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ویشتمه ماده

هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کیږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب دمخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبیدای، نیول کیدای او یا توقیفیدای نه شي.

هیڅانه سزا نشي ورکول کیدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

ماده' بیست وهفتم

هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار ویا توقیف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمه' با صلاحیت ومطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

اته ویشتمه ماده

د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کیدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کیږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تړونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبیدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کیدو نه محکومیږي.

ماده' بیست وهشتم

هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله' بالمثل وپیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت ویا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه ویشتمه ماده

دانسان تعذیب منع دی.

هېڅوک نه شي کولای چي له بل شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، دهغه دتعذیب لپاره اقدام وکړي یاپې دتعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزا ټاکل منع دي.

ماده بیست نهم

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف ویا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد،ممنوع است.

دېرشمه ماده

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یاشهادت اعتبار نلري.

په جرم اقرار دمتهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او دعقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

ماده سی ام

اظهار، اقرار وشهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیلهٔ اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم بارضایت کامل ودر حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له خانه داتهام دلرې

ماده سی ویکم

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری ویا برای اثبات حق

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو او یا دحق دثابتو لو لپـاره مـدافع وکیل ونیاکي.

متهم حق لري چې له نیولوسره سـم لـه منسوب اتهامه خان خبر کړي او دهغـې مودې دننه چې قانون يې ټاکي، محکمـه کې حاضر شي.

دولت په جنایي پېښو کې دبېوزلي مـتهم لپاره مدافع وکیل ټاکي.

دمتهم او دهغه دوکیل ترمنځ مکالمـات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

دمدافع وکیلانو وظایف او واکونه دقانون له لیارې تنظیمېږي.

دو دېرشمه ماده

پور دپـوروړي د آزادۍ دسـلبېدو یـا محدودېدو سبب کېدای نشي.

دپور دېرته اخیسـتلو لارې چـارې او وسایل دقانون له لیارې تنظیمېږي .

درې دېرشمه ماده

دافـــغانستان اتبـــاع دانتخـــابولو او دانتخابېدلو حق لري.

خـــود، وکـــیل مـــدافع تـــعین کند.

متهم حق دارد بمجرد گرفتـاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد ودر داخـل میعادی که قانون تعین مـی کنـد در محکمه حاضر گردد.

دولت در قضایای جنایی برای متهم بی بضاعت وکیل مدافع تعین می نماید.

محرمیـــت مکالمـــات، مراســـلات ومخابرات بین متهم ووکیل آن، از هر نوع تعرض مصون میباشد.

وظایف وصلاحیت های وکلای مدافع توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ سی ودوم

مدیون بودن شخص موجب سلب یـا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

طرز ووسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ سی وسوم

اتباع افغانستان حق انتخـاب کـردن وانتخاب شدن را دارا می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې حق څخه دګټې اخیستو شرایط او لارې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

څلوردېرشمه ماده

دبیان آزادي له تیري څخه خوندي ده.

هر افغان حق لري چې خپل فکر دوینا،لیکنې، انځور او یا نورو وسیلو له لارې، په دې اساسي قانون کې دراغلو حکمونو په رعایت، څرګند کړي.

هر افغان حق لري دقانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، چاپ او نشر کړي.

دمطبعو، راډیو او ټلویزیون، د مطبوعاتو دخپرولو او دجمعي ارتباط په نورو وسایلو پورې مربوط حکمونه دقانون له لیارې تنظیمیږي.

مادهٔ سی وچهارم

آزادی بیان از تعرض مصون است.

هر افغان حق دارد فکر خـود را بـه وسیلهٔ گفتار، نوشته،تصویر ویا وسایل دیگر، بارعایت احکام مندرج این قانون اساسی اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق بـه احکـام قانون، به طبع ونشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربـوط بـه مطـابع، رادیـو وتلویزیون، نشر مطبوعات وسایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځه دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې دخپلو مادي او یا معنوي غوښتنو دتأمین لپاره، دقانون له حکمونو سره سم ټولنې جوړې کړي.

مادهٔ سی وپنجم

اتباع افغانستان حق دارند به منظـور تأمین مقاصد مادی ویا معنوی، مطـابق به احکام قـانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان اتباع حق لري دقانون له حکمونو سره سم، سياسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

١. دګوند مرامنامه او اساسنامه داسلام دسپيڅلي دين داحکامو او په دې اساسي قانون کې دراغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

٢. دګوند تشکيلات او مالي منابع ښکاره وي؛

٣. نظامي او نظامي ډوله تشکيلات او هدفونه ونه لري؛

٤. له بهرنيو سياسي ګوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

دقوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پربنسټ د ګوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او ګوند چې دقانون له حکمونو سره سم جوړېږي دقانوني موجباتواو بې صلاحيتي محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سياسی تشکيل دهند، مشروط بر اينکه:

١. مرامنامه واساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام ونصوص وارزشهای مندرج اين قانون اساسی نباشد؛

٢. تشکيلات ومنابع مالی حزب علنی باشد؛

٣. اهداف وتشکيلات نظامی وشبه نظامی نداشته باشد؛

٤. وابسته به حزب سياسی ويا ديگر منابع خارجی نباشد؛

تأسيس وفعاليت حزب بر مبنای قوميت، سمت، زبان ومذهب فقهی جواز ندارد.

جمعيت وحزبی که مطابق به احکام قانون تشکيل می شود، بدون موجبات قانونی وحکم محکمهٔ با صلاحيت منحل نمی شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږدېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ییزو غوښتنود تأمین لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دېرشمه ماده

داشخاصود مخابرې او لیکونو آزادي او محرمیت که په لیکلي ډول وي یسا د ټیلیفون او تلگراف یا نورو وسیلو له لارې، له تېري څخه خوندي دي.
دولت داشخاصو دمخابرو او لیکونو دپلټنې حق نه لري مگر د قانون له حکمونو سره سم.

اته دېرشمه ماده

دشخص استوگنځي له تېري څخه خوندي دي.
هېڅوک د دولت په گډون نشي کولای داستوگن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قراره پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، دځاکور ته ورننوزي یاېې وپلټي.

ماده ٔ سی وششم

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز وصلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع وتظاهرات نمایند.

ماده ٔ سی وهفتم

آزادی ومحرمیت مراسلات ومخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد وچه به وسیله ٔ تلفون، تلگراف ووسایل دیگر، از تعرض مصون است.
دولت حق تفتیش مراسلات ومخابرات اشخاص را ندارد. مگر مطابق به احکام قانون.

ماده ٔ سی وهشتم

مسکن شخص از تعرض مصون است.
هیچ شخص، به شمول دولت،نمی تواند بدون اجازه ٔ ساکن یا قرار محکمه ٔ با صلاحیت و به غیر ازحالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دڅرګند جرم په مورد کې مسؤل مامور کولای شي دمحکمې له مخکيني اجازې پرته د شخص کورته ور ننوزي يا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کورته له ننوتو يا پلټنې وروسته ، په هغه موده کې چې قانون يې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

نهه دېرشمه ماده

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي.
هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بېرته راستون شي.
دولت له هېواد څخه بهر دافغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

څلوېښتمه ماده

ملکيت له تېري څخه خوندي دی.
هېڅوک دملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي. مګر دقانون داحکامو په حدودو کې.

در مورد جرم مشهود ، مامور مسؤل مي تواند بدون اجازهٔ قبلي محکمه، به مسکن شخص داخل شود يا آن را تفتيش کند. مامور مذکور مکلف است بعد از داخل شدن يا اجرای تفتيش ، در خلال مدتی که قانون تعين مي کند قرار محکمه را حاصل نمايد.

مادهٔ سی و نهم

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نمايد ومسکن اختيار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.
هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نمايد و به آن عودت کند.
دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمايت می نمايد.

مادهٔ چهلم

ملکيت از تعرض مصون است.
هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیڅ ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پریکړې پرته نه مصادره کېږي.
دشخص د ملکیت استملاک یوازې دعامه ګټو د تأمین په مقصد، دمخکیني او عادلانه بدل په ورکولو، دقانون له مخې مجاز دی.
دشخص دشتمنۍ پلټنه او اعلان یوازې دقانون په حکم کېدای شي.

یو څلوېښتمه ماده

بهرني اشخاص په افغانستان کې دعقاري مالونو د ملکیت حق نه لري.
د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.
د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندګیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان یې غړیتوب لري دعقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

دوه څلوېښتمه ماده

هر افغان مکلف دی دقانون له حکمونو سره سم دولت ته

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصلهٔ محکمهٔ با صلاحیت مصادره نمی شود.
استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.
تفتیش و اعلان دارایی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد.

مادهٔ چهل و یکم

اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند.
اجارهٔ عقار بمنظور سرمایه گذاری، مطابق باحکام قانون مجاز می باشد.
فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجی و به موسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز میباشد.

مادهٔ چهل و دوم

هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالیه او محصول ورکړي.

هېڅ راز مالیه او محصول ، دقــانون لــه حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکــړې ډول یې د ټولنیز عدالت پــه رعایــت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او مؤسسو پــه برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوې مالیه، محصــول او عایدات، دولتــي واحــد حســاب تــه تحویلېږي.

محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تأدیــهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین می گردد.

ایــن حکــم در مــورد اشــخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق می شود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیــه شده، به حساب واحد دولتی تحویــل داده می شود.

دري څلوېښتمه ماده

زده کــړه د افــغانستان دټــولو اتباعو حق دی چــې د لیسانس تــــر درجــې پــورې وړیــا د دولـــت لــه خــوا تأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانســتان کې د مــتوازن معارف دعــامــولو او د منځنیو اجــباري زده کړو د تأمین لپــاره اغېزمــــن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هــغو

مادهٔ چهل و سوم

تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجهٔ لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگــان از طــرف دولت تأمین میگردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیــم متوازن معارف درتمام افغانستان، تأمین تعــلیمات متــوســطهٔ اجــباری، پروګرام مؤثر طرح و تطبیق نمایــد و زمینهٔ تدریس زبانهای مــادری را در

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیمو کې چې پرې خبرې کېږي لاره هواره کړي.

مناطقی که به آنها تکلم می کنند فراهم کند.

څلور څلوېښتمه ماده

دولت مکلف دی دښځو د زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو دزده کړو د ښه والي او په هېوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي.

ماده ٔ چهل و چهارم

دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

پنځه څلوېښتمه ماده

دولت د اسلام د سپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پربنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او د ښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبو نو پر بنسټ تدوینوي.

ماده ٔ چهل و پنجم

دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

شپږ څلوېښتمه ماده

د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

ماده ٔ چهل و ششم

تأسیس و اداره ٔ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه ٔ دولت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او دسواد د زده کړو موسسې جوړې کړي.
دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.
د لوړو زده کړو په دولتي مؤسسو کې دشاملېدو شرطونه او له هغو سره نور مربوطې چارې، د قانون له لیارې تنظیمېږي.

اتباع افغانستان می توانند به اجازه' دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.
دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی را به اشخاص خارجی نیز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.
شرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عالی دولتی و سایر امور مربوط به آن، توسط قانون تنظیم می گردد.

اوه څلوېښتمه ماده

دولت د علم، فرهنګ ، ادب او هنر د پرمختګ لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح کوي.
دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمینوي او په ټولو برخو کې علمي څېړنې هڅوي او ملاتړ یې کوي او د هغو له نتیجو څخه د اغېزمنې ګټې اخیستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

ماده' چهل و هفتم

دولت برای پیشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح می نماید.
دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمین می نماید و تحقیقات علمی را درتمام عرصه ها تشویق وحمایت می کند واستفاده مؤثرازنتایج آن را، مطابق به احکام قانون، تعمیم می بخشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته څلوېښتمه ماده

کار، د هر افغان حق دی.

د کار د ساعتونو ټاکل، او بـا معاشـه رخصتي،د کار او کارګر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون لـه لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

مادهٔ چهل و هشتم

کار حق هر افغان است.

تـعیین سـاعات کـار، رخصتی بـا مـزد، حـقوق کار و کارگر وسـایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظـیم می گردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

نهه څلوېښتمه ماده

د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حـالاتو کې چې عامه ژوند او هوسـاینه تهدیـد کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پرماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

مادهٔ چهل و نهم

تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالـت جنـگ، آفات وسایر حـالاتی کـه حیـات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده

دولت مکلف دی چې د یوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځ ته کېدو لپـاره،لازم تدبیرونـه ونیسي.

اداره خپل اجـراآت په بشپړه بې طرفۍ

مادهٔ پنجاهم

دولت مکلف است به منظـور ایجـاد ادارهٔ سالم و تحقـق اصـلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفی کامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د قـــانون له حکمونو سره سم عملــي کوي.

د افغانستان اتباع حق لــري د قــانون د حکمونو په حدودو کې له دولتــي ادارو څخه اطلاعات تر لاسه کړي. دا حـــق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته لـــه زيـان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرتـــه د قــانون لـــه حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کېږي.

و مطابق به احکام قانون عملــي مــي سازد.

اتباع افغانستان حــق دسترســي بــه اطلاعات از ادارات دولتي را در حدود احکام قانون دارا مي باشند. اين حــق جز صدمه به حقوق ديگران و امنيــت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهليت و بدون هيچگونه تبعيض و به موجب احکـــام قانون به خدمت دولت پذيرفتـــه مـــي شوند.

يو پنځوسمه ماده

هر څوک چې له ادارې څخه بې موجبــه زيانمن شي د تاوان اخيـــستلو مـــستحق دی او کولای شي د تاوان د تــــرلاسه کولو لپاره په مـــحکمه کې د عوا اقامـــه کړي.

له هغو حالاتو پرته چې قــانون ښــوولي، دولت نشي کـــولای د بـــا صـــلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقـــو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادهٔ پنجاه و يکم

هـــر شخـــص که از اداره بـــــدون موجب متضرر شود مـــستحق جبـران خـــساره مي باشد و مي تـــواند برای حـــصول آن در محکمه دعوا اقامـــه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمي تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوپنځوسمه ماده

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغیو د مخنیوي او د وړیا علاج وسیلې او روغتیایي اسانتیاوې د قانون له حکمونو سره سم تأمینوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتیایي مرکزونو جوړول او پراختیا هڅوي او ملاتړ یې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پیاوړتیا او دملي او سیمه ییزو ورزشونو د پراختیا لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

مادهٔ پنجاه و دوم

دولت وسایل وقایه و علاج امراض و تسهیلات صحی رایگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمین می نماید.

دولت تأسیس و توسعهٔ خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشویق و حمایت می کند.

دولت به منظور تقویت تربیت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دري پنځوسمه ماده

دولت د شهیدانو او مفقودینو له پاتې کسانو، دمعلولینو او معیوبینو دبیا خواکمنې او په ټولنه کې د هغوی د فعالې ونډې اخیستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتیایي خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبیرونه نیسي.

دولت د متقاعدینو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معیوبینو او معلولینو او بې وسه یتیمانو سره د

مادهٔ پنجاه و سوم

دولت به منظور تنظیم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و برای باز توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و ایتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تامين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپيڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو دله منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و چهارم

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد ومورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ پنجاه و پنجم

دفاع از وطن وجیبهٔ تمام اتباع افغانستان است.

شرایط اجرای دورهٔ مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم می گردد.

شپږپنځوسمه ماده

داساسي قانون دحکمونو پيروي، دقوانينو اطاعت او دعامه نظم او امنيت رعايت دافغانستان د ټولوخلکو وجيبه ده.

مادهٔ پنجاه و ششم

پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبهٔ تمام مردم افغانستان است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

اوه پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودو کې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

مادهٔ پنجاه و هفتم

دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

اته پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.
هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.
کمېسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.
د دې کمېسیون جوړښت او د کار ډول بې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ پنجاه و هشتم

دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.
هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.
کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از حقوق آنها مساعدت نماید.
تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه پنځوسمه ماده

هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزاديو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

ماده ٔ پنجاه و نهم

هيچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزاديهای مندرج اين قانون اساسی، بر ضد استقلال ، تماميت ارضی، حاکميت ووحدت ملی عمل کند.

دريم فصل

جمهور رئيس

شپېتمه ماده

جمهور رئيس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائيه، مقننه او قضائيه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئيس دوه، لومړی او دويم مرستيالان لري.

د جمهوري رياست کانديد د خپلو مرستيالانو نومونه د خان له کانديدولو سره يو ځای ملت ته اعلاموي.

د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس د غياب، استعفاء او يا مړينې په

فصل سوم

رئيس جمهور

ماده ٔ شصتم

رئيس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحيت های خود را در عرصه های اجرائيه، تقنينيه و قضائيه، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعمال می کند.

رئيس جمهور دارای دو معاون ، اول و دوم، می باشد.

کانديد رياست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کانديد شدن خود به ملت اعلام ميدارد.

معاون اول رئيس جمهور درحالت غياب، استعفأ و يا وفات رئيس جمهور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حالاتو کې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم کار کوي.

د جمهور رئيس د لومړي مرستيال په غياب کې، دوه يم مرستيال د اساسي قانون له مندرجو احکامو سره سم عمل کوي.

يو شپيتمه ماده

جمهور رئيس د رای ورکوونکيو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو له لارې په سلو کې تر پنځوسو زياتو رايو په ترلاسه کولو انتخابيږي.

د جمهور رئيس وظيفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولي په لومړۍ نېټه پای ته رسيږي.

دجمهور رئيس دکار ترپای ته رسېدو دمخه د نوي جمهور رئيس د ټاکلو لپاره انتخابات، له دېرشو تر شپېتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

که چېرې په لومړي پړاو کې له کانديدانو څخه يو هم ونه کړای شي چې په سلو کې تر پنځوسو زياتې رايې ترلاسه کړي،

مطابق به احکام مندرج ايـن قـانون اساسی، عمل می کند.

در غـياب مـعاون اول رئيـس جـمهور، مـعاون دوم مطـابق بـه احكام مندرج اين قانون اساسی عمـل می کند.

مادهٔ شصت و يکم

رئيس جمهور با کسب اکثريت بيش از پنجاه في صد آرای رأی دهنـدگان از طريق رأی گيری آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب ميگردد.

وظيفه رئيس جمهور در اول جـوزای سـال پنـجم بعد از انتخابات پايـان می يابد.

انتخابات به منظور تعيين رئيس جمهور جديد در خلال مدت سی الی شصـت روز قبل از پايان کار رئـيس جمهـور برگزار ميگردد.

هر گـاه در دور اول هـيچ يـک از کانديدان نتواند اکثريت بيش از پنجاه فيصد آرا را بـدست آورد، انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتايجو د نېټې تر اعلان وروسته د دوو اوونيو په اوږدو کې تر سره کېږي. دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د راى ګيرى د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کېږي.

برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاريخ اعلام نتايج انتخابات بر گزار مى گردد و در اين دور تنها دو نفر از کانديدانى که بيشترين آرا را در دور اول بدست آورده اند، شرکت مى نمايند.

در دور دوم انتخابات ، کانديدى که اکثريت آرا را کسب کند،رئيس جمهور شناخته مى شود.

هر گاه يکى از کانديدان رياست جمهورى در جريان دور اول يا دوم راى گيرى و يا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتايج انتخابات وفات نمايد، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون بر گزار مى گردد.

دوه شپېتمه ماده

څوک چې د جمهوري رياست ته کانديدېږي، بايد د لاندنيو شرطونو لرونکى وي:

۱. د افغانستان تبعه،مسلمان، له افغان

مادهٔ شصت و دوم

شخصى که به رياست جمهورى کانديد مى شود، واجد شرايط ذيل مى باشد:

۱. تبعهٔ افغانستان ، مسلمان و متولد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور او پلار شخه زیږیدلی وي او د بـل هېواد تابعیت ونلري؛

۲. د کاندیدېدو په ورځ یې عمـر تـر څلوېښتو کلونو لږ نه وي؛

۳. د محکمې له خوا د بشـري ضـد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا لـه مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکـوم شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای لـه دوو دورو زیات د جمهور رئیس په حیـث وټاکـل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهـور رئیس د مرستیالانو په برخـه کـې هـم تطبیقېږي.

از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد؛

۲. در روز کاندید شدن سـن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳. از طـرف محـکمه به ارتـکاب جـرایم ضـد بـشری ،جـنایت و یا حـرمان از حـقوق مدنی مـحکوم نشده باشد.

هیچ شـخص نمی تواند بـیش از دو دوره به حیث رئیس جمهور انتخـاب گردد.

حکـم مندرج ایـن مـاده در مـورد مـعاونین رئیس جـمهور نیز تـطبیق می گردد.

دري شپېتمه ماده

جمهور رئیس د کار تر پیـل دمخـه، د خانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لیارې تنظیمېږي دا لاندې لوړه یادوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

«د لـوی خدای ﷻ په نـامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین پـیروي او

ماده شصت و سوم

رئیس جمهور قبل از تصدی وظیفه، مطابق به طرزالعمل خاص که توسط قانون تنظیم می گردد، حلف آتی را بجا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحیم

«به نام خداوند بزرگ ﷻ سـوگند یاد مـی کنم که دین مـقدس اسـلام را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانینو رعایت او د تطبیق څارنه وکړم. د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتیا ساتنه او دافغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسایی په لاره کې خپلې هڅې جاري وساتم.»

اطاعت و از آن حمایت کنم. قانون اساسی وسایر قوانین را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نمایم. از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست وحقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتیبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم افغانستان بکار برم.»

څلور شپېتمه ماده

جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱. د اساسي قانون د اجرا څارل؛

۲. د ملي شورې په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳. د افغانستان دوسله والوځواکونو سترمشرتوب ؛

۴. د ملي شورې په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵. د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ

مادهٔ شصت و چهارم

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱. مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲. تعین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳. قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴. اعلان حرب و متارکه بسه تایید شورای ملی؛

۵. اتخاذ تصمیم لازم در حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دساتنې د دفاع په حالت کې دلازم تصميم نيول؛

۶. د ملي شورى په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګيو لېږل؛

۷. ددې اساسي قانون په (نهه شپېتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، د لويې جرګې راغوښتل؛

۸. د ملي شورى په تأييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پاى ته رسول؛

۹. د ملي شورى او لويې جرګې دغونډو پرانستل؛

۱۰. د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱. د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مرکزى بانک، د ملي امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۲. د ولسي جرګې په تاييد د سترې محکمې د رئيس او غړيو ټاکل؛

۱۳. د قانون له حکمونو سره سم د

دفاع از تماميت ارضى و حفظ استقلال؛

۶. فرستادن قطعات قواى مسلح به خارج افغانستان به تاييد شوراى ملي؛

۷. داير نمودن لويه جرگه به استثناى حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم اين قانون اساسى؛

۸. اعلان حالت اضطرار به تأييد شوراى ملي و خاتمه دادن به آن؛

۹. افتتاح اجلاس شوراى ملي و لويه جرگه؛

۱۰. قبول استعفاى معاونين رياست جمهورى؛

۱۱. تعيين وزرا، لوى څارنوال، رئيس بانک مرکزى، رئيس امنيت ملي و رئيس سره مياشت به تائيد ولسي جرگه و عزل و قبول استعفاى آنها؛

۱۲. تعيين رئيس و اعضاى ستره محکمه به تأييد ولسي جرگه؛

۱۳. تعيين، تقاعد، قبول استعفاء و

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضیانو، د وسله والو خواکونو، پولیسو، د ملی امنیت د منصبدارانو او د لوړ رتبه مامورینو ټاکل، تقاعد ورکول، د استعفی منل او عزلول؛

۱۴. په بهرنیو هېوادونو او نړیوالو مؤسسو کې د افغانستان د سیاسي نمایندګیو د مشرانو ټاکل؛

۱۵. په افغانستان کې د بهرنیو سیاسي نمایندګانو د باور لیکونو منل؛

۱۶. د قوانینو او تقنیني فرمانونو توشیح کول.

۱۷. د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باور لیکونو ورکول؛

۱۸. د قانون له حکمونو سره سم د جزاګانو تخفیف او بخښل؛

۱۹. د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰. د هېواد د اداري د سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسیونونو جوړول؛

عزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح، پولیس و امنیت ملی و مامورین عالی رتبه مطابق به احکام قانون؛

۱۴. تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بین المللی؛

۱۵. قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی در افغانستان؛

۱۶. توشیح قوانین و فرامین تقنینی؛

۱۷. اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بین الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸. تخفیف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹. اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰. تأسیس کمیسیونها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱. په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف.

پنځه شپېتمه ماده

جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملـي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان دخلکو ټولپوښتنې ته مراجعـه وکړي.
ټولپوښتنه بايـد ددې اساسـي قـانون د حکمونو مخالفه او دهغه دتعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپېتمه ماده

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.
جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونـه او شـتمنې وپلوري او يا يې وبخښي.
جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيـو، سيمه ييزو، قومي، مـذهبي او گـوندي

۲۱. ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسى.

مادهٔ شصت و پنجم

رئيس جمهور مى تواند در موضوعات مهم ملى سياسـى، اجتمـاعى و يـا اقتصادى بـه آراى عمـومى مـردم افغانستان مراجعه نمايد.
مراجعه به آراى عمومى نبايد منـاقض احکام اين قانون اساسى و يا مسـتلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم

رئيـس جـمهور در اعـمال صلاحيتهاى منـدرج ايـن قـانون اسـاسى، مـصالح علياى مـردم افغانسـتان را رعايت مى کند.
رئيس جمهور نمى تواند بدون حکـم قانون ملکيت هاى دولتى را بفروشد يا اهدا کند.
رئيـس جـمهور نـمى تـواند در زمـان تصدى وظيفه از مـقام خـود به ملحوظات لسـانى، سـمتى، قومى،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملحوظاتو ګټه واخلي.

اووه شپیتمه ماده

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مړینې او یا په صعب العلاجه ناروغی د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاړه اخلي.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملي شورې ته اعلاموي.

د صعب العلاجه ناروغی تثبیت د هغه طبي هیئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یو شپېتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توګه، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې

مذهبی و حزبی استفاده نماید.

مادهٔ شصت و هفتم

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب-العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها ووظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعین می گردد صورت می گیرد.

درین حالات در خلال مدت سه ماه انتخابات به منظور تعین رئیس جمهور جدید طبق مادهٔ شصت و یکم این قانون اساسی بر گزار می‌گردد.

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندېنۍ چارې نشي ترسره کولای:

۱. د اساسي قانون تعديل؛

۲. د وزيرانو عزل؛

۳. تولپوښتنه.

د جمهور رئيس مرستيالان د دې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي خان جمهوري رياست ته کانديد کړي.

د جمهور رئيس په غياب کې د لومړي مرستيال وظايف د جمهور رئيس په واسطه ټاکل کېږي.

اته شپېتمه ماده

که چېرې د جمهور رئيس يو مرستيال استعفى وکړي او يا مړ شي د هغه پر ځای بل شخص د جمهور رئيس له خوا او د ولسي جرګې په تأييد ټاکل کېږي.

د جمهور رئيس او د هغه د لومړي مرستيال د يو ځايي مړينې په صورت کې په ترتيب سره دويم مرستيال ، د مشرانو جرګې رئيس د ولسي جرګې رئيس او د بهرنيو چارو وزير يو په بل پسې د دې اساسي قانون د(اووه شپېتمې) مادې له

را انجام داده نمی تواند:

۱. تعديل قانون اساسی؛

۲. عزل وزرا؛

۳. مراجعه به آراء عامه.

معاونين رئيس جمهور می توانند مطابق به احکام اين قانون اساسی خود را به رياست جمهوری کانديد نمايند.

در صورت غياب رئيس جمهور، وظايف معاون اول توسط رئيس جمهور تعيين می گردد.

مادهٔ شصت و هشتم

هر گاه يکی از معاونين رئيس جمهور استعفاء و يا وفات نمايد عوض وی شخص ديگری توسط رئيس جمهور به تأييد ولسی جرگه تعيين می گردد.

در صورت وفات همزمان رئيس جمهور و معاون اول وی، بالترتيب معاون دوم،رئيس مشرانو جرگه، رئيس ولسی جرگه ووزير خارجه يکی بعد ديگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

نهه شپېتمه ماده

جمهور رئیس د ملت او ولسی جرگې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو،ملي خیانت یا جنایت د ارتکاب تورلگول د ولسي جرگې د ټولو غړیو د دریمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي.

که چېرې دا غوښتنه د ولسي جرگې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو رایو له خوا تأیید شي، ولسي جرگه د یوې میاشتې دننه لویه جرگه دایروي.

که لویه جرگه منسوب شوی اتهام د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي، جمهور رئیس له وظیفې څخه گوښه او موضوع خانگړې محکمې ته سپارل کېږي. خانگړې محکمه د ولسی جرگې له دریو غړیو، د سترې محکمې له دریو غړیو چې لویه

وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

مادهٔ شصت و نهم

رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسؤل میباشد.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت از طرف یک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند.

در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تأیید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لویه جرگه را دایر مینماید.

هر گاه لویه جرگه اتهام منسوب را به اکثریت دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمهٔ خاص محول می گردد. محکمهٔ خاص متشکل است از رئیس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگه يې ټاکي او د مشرانو جرگې لــه رئيس څخه جوړيــږي. دعــوي د هغــه شخص له خوا چې د لوې جرگې له خوا ټاکل کېږي، اقامه کېږي.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون پــه (اووه شپيتمه) ماده کې راغلي حکمونــه تطبيقېږي.

اويا يمه ماده

د جمهور رئيس تنخوا او لگښتونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

جمهـــور رئـــيس د خـــدمت د دورې ترختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهـــورې رياست د دورې له مالي حقوقو څخـــه د قانون له حکمونو سره سم، گټه اخلي.

څلورم فصل

حکومت

يو اويايمه ماده

حـــکومـــت له وزيرانو څـــخه جـــوړ دی چې د جـــمهور رئيس تر ريـــاســت لاندې کار کوي.

نفر از اعضای ستره محکمه به تعـــين لويه جرگه. اقامـــه دعـــوی توســـط شخصيکه از طرف لويه جرگه تعـــين ميگردد صورت می گيرد.

در اين حالت احکام منـــدرج مـــادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی تطبيق می گردد.

مادهٔ هفتادم

معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم می گردد.

رئيس جمهـــور بعـــد از خـــتم دورهٔ خدمت، باستثنای حالت عزل، بـــرای بقيهٔ مدت حيات از حقوق مالی دورهٔ رياست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفيد می شود.

فصل چهارم

حکومت

مادهٔ هفتادو يکم

حکومت متشکل اســـت از وزرا کـــه تحت رياست رئيس جمهـــور اجـــرای وظيفه می نمايند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزيرانو شمېر او وظايف د قــانون لــه لياري تنظيمېږي.

دوه اويايمه ماده

څوک چې د وزير په توګه ټاکل کېـږي بايد لانديني شرطونه ولري:

۱. يوازې د افغانستان دتابعيت لرونکـــی وي.

که چېري د کـــوم وزارت کــانـــديد د بل هېواد تــابعيت هـــم ولري ولــــسي جــرګه د هغه د تأييد يا رد صــــلاحيت لري؛

۲. لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښــه شهرت ولري؛

۳. عــمريې تــر پنځه دېــرش کلونو لږ نه وي؛

۴. د محکمې له خــوا د بشــري ضــد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يــا لــه مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکـــوم شوی نه وي.

دري اويايمه ماده

کېدای شي وزيران د مــلي شورې لــه

تعداد وزرا ووظايف شان توسط قانون تنظيم مي گردد.

مادهٔ هفتادو دوم

شخصی که به حیث وزیر تعـیین مـــی شود واجد شرایط ذیل میباشد:

۱. تنــها حــامل تــابعیت افغانستان باشد.

هـــر گـــاه کـــانـــدیـــد وزارت تابعیت کـــشور دیگـــری را نیز داشته باشد، ولـــسی جـــرگه صـــــلاحیت تأیید و یا رد آنرا دارد.

۲. دارای تحصیلات عـــالی، تجربــــه کاری و شهرت نیک باشد؛

۳. سن وی از سی و پنج سال کمتـــر نباشد؛

۴. از طـــرف مـــحکمه به ارتکـــاب جـــرایم ضـــد بشـــری، جنایت و یـــا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشـــده باشد.

مادهٔ هفتادو سوم

وزرا می توانند از اعضای شورای ملی

(c) ketabton.com: The Digital Library

غړی او یا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورې غړی د وزير په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه پر ځای بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کيږي.

شلور اويايمه ماده

وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای جل جلاله په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين د حکمونو حمايت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت، د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای جل جلاله حاضر ګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په رښتينولۍ سرته ورسوم.»

پنځه اويايمه ماده

حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

يا خارج از آن تعيين شوند.

هر گاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شورى از دست می دهد و در عوض وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

ماده هفتادو چهارم

وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«بنام خداوند بزرگ جل جلاله سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند جل جلاله را حاضر دانسته، وظايف محوله را صادقانه انجام دهم.»

ماده هفتادو پنجم

حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. ددې اساسي قانون او نورو قوانينـو داحكامو او د محكمو د قطعي پريكـړو عملي كول؛

۲. د خپلواكۍ ساتل، له زمكنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيوالـه ټولنـه كـې د افغانستان د حيثيت او ګټو ساتل؛

۳. د عامه نظم او امن ټينګول او د هـر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴. د بودجې ترتيبول، د دولت د مـالي وضعې تنظيمول او د عامه شتمنۍ ساتل؛

۵. د ټولنيزو، فرهنګـي، اقتصـادي او تكنالوژيكي د پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶. ملي شورى ته د مالي كال په پاى كې د سرته رسېدلو چارو او د نوي مالي كال د مهمو پروګرامونو پـه بـاب ګـزارش وركول؛

۷. د هـغو نـورو وظيفو تـر سـره كول چې ددې اساسي قـانون او نـورو قوانينو له مخې د حكومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

۱. تعميل احكام اين قانون اساسـي و ساير قوانين و فيصـله هـاى قطعـي محاكم؛

۲. حفظ استقلال،دفاع از تماميـت ارضي و صـيانت منـافع و حيثيـت افغانستان در جامعهٔ بين المللي؛

۳. تأمين نظم و امن عامـه و از بـين بردن هر نوع فساد ادارى؛

۴. ترتيب بودجه، تنظيم وضع مـالى دولت و حفاظت دارايي عامه؛

۵. طـرح و تطبيـق پروگرامهـاى انكشافي اجتماعي، فرهنگي،اقتصادى و تكنالوژيكى؛

۶. ارائه گـزارش بـه شوراى ملي در ختم سال مالي در باره امور انجام شده و پروگرام هـاى عمدهٔ سـال مـالى جديد؛

۷. انـجام سـاير وظـايفى كه به مـوجب اين قـانون اسـاسى و قوانين ديگـر از وظـايف حكومـت دانسته شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ اویایمه ماده

حکومت د هیواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او د خپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

ماده' هفتاد و ششم

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

اوه اویایمه ماده

وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توګه په هغو حدودو کې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.
وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرګې په وړاندې مسؤلیت لري.

ماده' هفتادو هفتم

وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحد های اداری در داخل حدودی که این قانون اساسي وسایر قوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.
وزرا از وظایف مشخصه' خود نزد رئیس جمهور وولسی جرگه مسؤلیت دارند.

اته اویایمه ماده

که چیرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د(یو سلو شلوردیرشمې) مادې په رعایت خانګړې محکمې ته سپارل کیږي.

ماده' هفتادو هشتم

هر گاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد، قضیه با رعایت ماده یکصدو سی و چهارم این قانون اساسی به محکمه' خاص محول می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه اويايمه ماده

حکومت کولای شي د ولسي جرګې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بېړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورې د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې هغې ته وړاندې شي.

او که د ملي شورې له خوا رد شي، اعتبار نلري.

ماده هفتادو نهم

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل ، به استثنای امور مربوط بـه بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقنینی باید در خلال ۳۰روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن تقدیم شود.

و در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبارساقط می گردد.

اتيايمه ماده

وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

ماده هشتادم

وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم فصل

ملي شورى

يو اتيايمه ماده

دافغانستان د اسلامي جمهوريت دولت ملي شوري، دستر تقنيني ارګان په توګه د افغانستان د خلكو د ارادې ښكارندويه ده اود ټول ملت نمايندګي كوي.

دشورى هر غړى د رايې دڅرګندونې په وخت كې، د افغانستان د خلكو عمومي مصلحتونه او سترې ګټې د خپل قضاوت محور ګرځوي.

دوه اتيايمه ماده

ملي شوري له دوو مجلسونو: ولسي جرګې او مشرانو جرګې څخه جوړه ده.
هېڅوک نشي كولاى په يوه وخت كې د دواړو مجلسونو غړى وي.

درې اتيايمه ماده

د ولسي جرګې غړي دخلكو دآزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

دولسي جرګې د كار دوره د پنځم كال

فصل پنجم

شوراى ملى

مادهٔ هشتادويكم

شوراى ملي دولت جمهورى اسلامى افغانستان بحيث عالى ترين ارگان تقنينى مظهر ارادهٔ مردم آن است و از قاطبهٔ ملت نمايندگى مى كند.

هر عضو شورى در موقع اظهار رأى، مصالح عمومى و منافع علياى مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار مى دهد.

مادهٔ هشتاد و دوم

شوراى ملي متشكل از دو مجلس: ولسى جرگه و مشرانو جرگه مى باشد.
هيچ شخص نمى تواند در يک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

مادهٔ هشتاد و سوم

اعضاى ولسى جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد،عمومى، سرى و مستقيم انتخاب ميگردند.

دورهٔ كار ولسى جرگه به تاريخ اول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چنګاښ په لومړۍ نېټه دانتخاباتو د نتيجو داعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شورئ په کار پيل کوي.

دولسي جرګې د دورې تر ختمېدو دمخه له دېرشو څخه تر شپېتو ورځو پورې موده کې دولسي جرګې دغړيو انتخابات کېږي.

دولسي جرګې دغړيوشمېر دهرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې، او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام دافغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او دنفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ ترلږه دوه ښځينه وکيلې په اولسي جرګه کې غړيتوب ترلاسه کړي.

سرطان سال پنجم، بعداز اعلان نتايج انتخابات به پايان مي رسد و شوراى جديد به کار آغاز مي نمايد.

انتخابات اعضاى ولسى جرگه در خلال مدت سى الى شصت روز قبل از پايان دورهٔ ولسى جرگه بر گزار مى گردد.

تعداد اعضاى ولسى جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دوصدو پنجاه نفر مى باشد.

حوزه هاى انتخاباتى و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين مى گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيرى اتخاذ گردد که نظام انتخاباتى، نمايندگى عمومى و عادلانه را براى تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط حد اقل دو وکيل زن در ولسى جرگه عضويت يابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور اتیایمه ماده

د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

۱. دهرې ولايتي جرګې له غړيو څخه يوتن دمربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره؛

۲. دهر ولايت د ولسواليو د جرګو له غړيو څخه يوتن، د مربوطو جرګو په انتخاب، ددريو کلونو لپاره؛

۳. پاتې دريمه برخه غړي د معلولينو او معيوبينو د دوو تنو او کوچيانو د دوو تنو استازيو په ګډون د هېواد له خبيرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونولپاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کېږي.

جمهور رئيس له دې اشخاصو څخه پنځوس سلو کې پنځوس سلو کې شخې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابېږي په مربوطه جرګه کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او دده

ماده ۸۴ هشتاد و چهارم

اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱. از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲. از جمله اعضای شوراهای ولسوالیهای هرولایت ، یک نفر به انتخاب شورا های مربوط برای مدت سه سال؛

۳. یک ثلث باقی مانده از جمله شخصیت های خبیر وبا تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعین می نماید.

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را درشورای مربوطه از دست داده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرخای د قانون له حکمونو سره سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده

هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربېره ، دا لاندې صفتونه هم بايد ولري:

۱. د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديدېدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړی وي؛

۲. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۳. دولسي جرګې غړيو دکانديدېدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او دمشرانو جرګې غړيو دکانديدېدو يا ټاکنې په ورځ دعمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

به عوض او شخص دیگری مطابق به احکام قانون تعیین می گردد.

مادهٔ هشتادو پنجم

شخصی که به عضویت شورای ملی کاندید یا تعیین می شود، علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذیل میباشد:

۱. تبعه افغانستان بوده یا حد اقل ده سال قبل از تاریخ کاندید یا تعیین شدن تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳. اعضای ولسی جرگه سن بیست و پنج سالگی را در روز کاندید شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی وپنج سالگی را در روز کاندید یا تعیین شدن تکمیل کرده باشند؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ اتیایمه ماده

د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې ، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کميسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

مادهٔ هشتادو ششم

وثايق انتخاباتي اعضاى شوراى ملى توسط كميسيون مستقل انتخابات مطابق به احكام قانون تدقيق مى گردد.

اوه اتیایمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره يوه د کار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ديسوې تقنيني دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه ، د يو کال لپاره انتخابوي.
دا اشخاص دولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.
د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاکلې کېږي.

مادهٔ هشتادو هفتم

هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغاز دورهٔ كار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس براى يک دورهٔ تقنينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى براى مدت يكسال انتخاب مى كند.
اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشكيل مى دهند.
وظايف هيئت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعين مى شود.

اته اتیایمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخې

مادهٔ هشتادو هشتم

هر يک از دو مجلس شوراى ملى براى مطالعهٔ موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، كميسيون ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده

ولسي جرګه واک لري دغړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانګړې کمېسيون و ټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

نوي يمه ماده

ملي شورې دالاندې واکونه لري:

۱. د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب ، تعديل يا لغو کول؛

۲. د ټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروګرامونو تصويب؛

۳. د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴. د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

تشکيل می دهد.

مادهٔ هشتادو نهم

ولسی جرگه صلاحيت دارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعهٔ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرزالعمل اين کميسيون در اصول و ظايف داخلی ولسی جرگه تنظيم می گردد.

مادهٔ نودم

شورای ملی دارای صلاحيتهای ذيل می باشد:

۱. تصويب، تعديل يالغو قوانين و يافرامين تقنينی؛

۲. تصويب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژيکی؛

۳. تصويب بودجهٔ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴. ايجاد واحد های اداری، تعديل ويا الغای آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بین المللي میثاقونو تصدیق او یا له هغو څخه د افغانستان بېلول؛
۶. په دې اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

یونوي یمه ماده

ولسي جرګه لاندې ځانګړې واکونه لري:
۱. له هر یوه وزیر څخه د استیضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي - یمې مادې له حکم سره سم تصمیم نیول؛
۲. د پرمختیایي پروګرامونو او دولتي بودجې په باب تصمیم نیول؛
۳. ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررېو تایید یا ردول؛

دوه نوي یمه ماده

ولسي جرګه د ټولو غړیو شلو فیصدو په پیشنهاد کولای شي، له هر یوه وزیر څخه استیضاح وکړي.
که ورکړل شوې توضیح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرګه د نه باور د رای

۵. تصدیق معاهدات و میثاقهای بین المللی یا فسخ الحاق افغانستان به آن؛
۶. سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی.

مادهٔ نودو یکم

ولسی جرگه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل می باشد:
۱. اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از هریک از وزرا مطابق به حکم مادهٔ نودودوم این قانون اساسی؛
۲. اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛
۳. تأیید یا رد مقرریها مطابق به احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ نودودوم

ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضا، می تواند از هریک از وزرا استیضاح به عمل آورد.
هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رأی عدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع څېړي.
په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رايسو په اکثريت صادرېږي.

اعتماد را بررسی می کند.
رأی عدم اعتماد از وزیر باید صـریح، مستقیم و بر اساس دلایل موجه باشد. این رأی به اکثریت آراء کل اعضـای ولسی جرگه صادر میگردد.

دري نوي يمه ماده

د ملي شورې د دواړو جرگو هـر يـو کميسيون کولای شي له هـر يـوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کـې پـوښتنې وکړي.
هغه څوک چـې پوښتنه تـرې شـوې کولای شي شفاهي يـا ليکلـي ځـواب ورکړي.

مادهٔ نودو سوم

هریک از کمیسیونهای هر در مجلس شورای ملي می تواند از هریک از وزرا در مـوضـوعـات مـعین سـؤال نماید.
شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهي یـا تحریـری بدهد.

څلور نوي يمه ماده

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورې د دواړو جرگو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي. مگـر دا چې په دې اساسي قانون کـې بـل ډول څرگنده شوې وي.
کـه جمهور رئيس د ملي شـورې لـه مصـوبې سره مـوافقه ونه لري کولای

مادهٔ نودو چهارم

قانون عبارت است از مصوبهٔ هـر دو مجلس شورای ملي که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگر تصریح گردیده باشد.
در صورتیکه رئیس جمهور با مصـوبهٔ شورای ملي موافقه نداشته باشد مـی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کـې د دلايلو لـه ښوولو سره ملي شورى تـه مسترده کړي. ددې وخـت په تېرېدو او يـا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولـو غړيو له دريو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذېږي.

پنځه نوي يمه ماده

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا د شورى دغړيو او د قضايي چارو د تنظـيم په برخه کې د سترې محکمې لـه خـوا دحکومت له لارې وړاندې کېداى شي.
د بودجې او مالي چارو پـه برخـه کـې دقانون د طرحې پيشنهاد يوازې دحکومت له خوا کېږي.

شپږ نوي يمه ماده

که دقانون د طرحې پيشنهاد پر دولـت د نوي تکليف يا دعايداتو دلړولو لرونکـي وي، په دې شرط د کار په فهرست کـې نيول کېږي چې د پيشنهاد په متن کـې د

توانند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکـر دلايـل بـه ولـسى جـرگه مـسترد نمايد. با سـپرى شـدن اين مدت و يا در صـورتى کـه ولسى جرگه آنرا مجدداً بـا دو ثلث آراى کل اعضا تصويب نمايـد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ مى گردد.

مادهٔ نودو پنجم

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضاى شورى و در ساحهٔ تنظـيم امور قضايي از طرف سـتره محکمـه توسط حکومت صورت گرفته ميتواند.
پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالى صرف از طـرف حکومـت صورت مى گيرد.

مادهٔ نودو ششم

هرگاه پيشنهاد طرح قـانون حـاوى تکليف جديد يا تنقـيص در عايـدات دولت باشد، به شرطى در فهرست کار داخل ميشود کـه در مـتن پيشنهاد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

اوه نوي یمه ماده

دحکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرګې ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه د بودجې او مالي چارو په شمول دقانون دطرحې پیشنهاد او دپور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توګه تصویب یا ردوي.

ولسي جرګه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسي جرګه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرګې ته سپاري.

مشرانو جرګه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې دهغه په باره کې تصمیم نیسي.

ملي شورې د دولت دهغو قوانینو، معاهدو او پرمختیایي پروګرامونو په باره کې تصمیم نیولو ته لومړیتوب ورکوي چې د

مدرک جبران نیز پیش بیني شده باشد.

ماده نودو هفتم

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ ویا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد میکند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تأخیر اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعداز تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د وړاندیز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چېرې د قانون د طرحې پیشنهاد لــه دوارو جرګو څخه دیوې دلسو غړیو لــه خوا وشي، پیشنهاد د نوموړې جرګې د یو پر پنځمې برخې غړیو ترتاییــد وروســته دهماغې جرګې دکار په فهرست کې نیول کېږي.

حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت میدهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکــی از دو مجلــس صورت گیرد، بعداز تأیید یک پــنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است در فهرست کار آن مجلس داخل می گردد.

اته نوي یمه ماده

د دولت بودجه او دحکومت پرمختیــایي پروګرام دُ مشرانو جرګې له لیارې ددې جرګې له مشورتي نظریې ســره یوځــای ولسي جرګې ته سپارل کېږي.

د ولسي جرګې تصمیم د جمهور رئــیس ترتوشیح وروسته ، مشرانو جرګې ته تــر وړاندې کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

که چېرې د ځینو عواملو له مخې د مالي کال تر پیل مخکې بودجه تصویب نشي، د نوې بودجې تر تصویب پورې ، د تېــر کال بودجه تطبیقېږي.

حکومت دمالي کال د څلورمې ربعې پــه

مادهٔ نودو هشتم

بودجه دولت و پروگــرام انکشــافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائــه بــه مشرانو جرگه بعداز توشــیح رئــیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عوامل تصویب بودجــه قبل از آغاز سال مالی صورت نگــیرد، تا تصویب بودجهٔ جدید، بودجهٔ سال گذشته تطبیق می گردد.

حکومت در خلال ربع چــهارم ســـال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اورږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي.

د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه نشي کولاى د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي ، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى گڼل کېږي.

مالي، بودجهٔ سال آينده را با حساب اجمالی بودجهٔ سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد.

حساب قطعی بودجهٔ سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آينده مطابق به احکام قانون به شورای ملی تقديم می گردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يکماه و اجازهٔ اخذ و يا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسی جرگه درين مدت راجع به پيشنهاد اخذ ويا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نکند، پيشنهادتصويب شده محسوب می گردد.

نهه نوي يمه ماده

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنى بودجه يا پرمختيايي پروگرام يا له عامه امنيت ، د هېواد له ځمکني بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر

مادهٔ نودو نهم

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجهٔ سالانه يا پروگرام انکشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه ، تماميت ارضی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو لاندې وي، دشورئ د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پای ته نشي رسېدلای.

سلمه ماده

که چېرې د یوې جرگې مصوبه دبلې جرگې له خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړولپاره د دواړو جرگو د غړیو له خوا په برابر شمېر گډهیئت ټاکل کېږي.

د هیئت پرېکړه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذه گڼل کېږي. که گډ هیئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه یوسي، تصویب رد شوی گڼل کېږي. په دې حالت کې ولسي جرگه کولای شي په خپله وروستي غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي.

دا تصویب بې له دې چې مشرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذ گڼل کېږي.

استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمیتواند.

مادهٔ صدم

هر گاه مصوبهٔ یک مجلس از طرف مجلس دیگر رد شود، برای حل اختلاف هیئت مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو مجلس تشکیل می گردد.

فیصلهٔ هیئت بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ شمرده می شود.

در صورتیکه هیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند، مصوبه رد شده به حساب می رود. درین حالت ولسی جرگه می تواند در جلسهٔ بعدی آنرا با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب کند.

این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو یوومه ماده

د ملي شورې هیڅ غړی د هغې رایې یــا نظریې له امله چې د وظیفې د اجــرا پــه وخت کې یې څرګندوي، ترعدلي تعقیب لاندې نه نیول کېږي.

ماده ٔ یکصدو یکم

هیچ عضوشورای ملی به علت رأی یا نظریه یی که در هنگام اجرای وظیفـه ابراز می دارد، مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

یو سلو دویمه ماده

که د ملي شورې غړی په یوه جرم مــتهم شي، مسؤل مامور له موضوع څخه هغې جرګې ته چې متهم یې غړی دی، خبــر ورکوي او متهم تر عدلي تعقیب لانــدې راتلای شي.

د مشهود جرم په مورد کې، مسؤل مامور کولای شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

په دواړو حالاتو کې که عــدلي تعقیــب د قانون له مخې د توقیف ایجــاب وکــړي، مسؤل مامــور مکلف دی چې له موضوع څخه یې له ځنډه نوموړې جرګې ته خبــر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

که اتهام د شورې د رخصتي پــه وخــت

ماده ٔ یکصدو دوم

هر گاه عضو شورای ملی بــه جرمــی متهم شود، مامور مسؤل از موضوع به مجلسی که متهم عضــو آن اســت، اطلاع می دهد و متهم تحت تعقیــب عدلی قرار گرفته می تواند.

در مورد جرم مشهود، مامور مسؤل می تواند متهم را بدون اجازه ٔ مجلسی که او عضو آن می باشد تحــت تعقیــب عدلی قرا دهد و گرفتار نماید.

در هر دو حالت، هر گاه تعقیــب عــدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسؤل مکلف است موضوع را بلا فاصــله بــه اطلاع مجلس مربوط برســاند و تصویب آنرا حاصل نماید.

اگر اتهام در هنگام تعــطیل شــوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې رامنځ ته شي، د نيولو او توقيف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هيئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصميم نيولو لپاره وړاندې کېږي.

صورت بگيرد، اجازهٔ گرفتاری يا توقيف از هيئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستين جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصميم ارائه می شود.

يوسلو دريمه ماده

وزيران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې يوې په غونډو کې گډون وکړي.

د ملي شورې هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته دوزيرانو د حاضرېدو غوښتنه وکړي.

مادهٔ يکصدو سوم

وزرا می توانند در جلسات هر يک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسه خود مطالبه کند.

يو سلو څلورمه ماده

د ملي شورى دواړې جرگې په عين وخت کې،بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرگو گډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱. کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

مادهٔ يکصدو چهارم

هر دو مجلس شورای ملی در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه می کنند.

جلسات هر دو مجلس در موارد ذيل می توانند به طور مشترک داير شود:

۱. در موقعی که دورهٔ تقنينيه يا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح می گردد؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. په هغه صورت کي چې جمهور رئیس يې ضروري تشخیص کړي.
دولسي جرګې رئیس د ملي شورى د ګډو غونډو مشري کوي.

یو سلو پنځمه ماده

د ملي شورى غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئيس یا لږ تر لږه د ملي شورى لس تنه غړي یې د سري توب پیشنهاد وکړي او جرګه دا پیشنهاد ومني.
هيڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورې ودانۍ ته ننوزي.

یو سلو شپږمه ماده

د ملي شورى د هر مجلس نصاب د رایو اخیستو په وخت کې د هرې جرګې د غړیو د اکثریت په حضور بشپړیږي او تصمیمونه يې د حاضرو غړیو د رایو په اکثریت نیول کېږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

۲. در صورتیکه رئیس جمهور ضروری تشخیص دهد.
رئیس ولسی جرگه، از جلسات مشترک شورای ملی ریاست می نماید.

مادهٔ یکصدو پنجم

جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه رئیس مجلس یا حداقل ده تفر از اعضای شورای ملی، سری بودن آنرا در خواست نمایند و مجلس این درخواست را بپذیرد.
هیچ شخصی نمی تواند عنفاً بـه مقر شورای ملی داخل شود.

مادهٔ یکصدو ششم

نصاب هر یک از دو مجلس شورای ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اوومه ماده

ملي شورى په كـال كـښي دوې عـادي غونډې دايروي.

د ملي شورې د دواړو جرګو د غونډو د كار موده په كال كې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت كې شورې كولاى شـي دا موده اوږده كړي.

د رخصتيو په ورځو كې د ملي شـورې فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايرېداى شي.

ماده ٔ يكصدو هفتم

شوراى ملى در هر سـال دو اجـلاس عادى داير مى كند.

مدت كار هر دو اجلاس شورى، در هر سال نه ماه مـى باشد. در صـورت ايجاب، شورى مى تواند ايـن مـدت را تمديد كند.

جلسات فوق العاده ٔ شـورى در ايـام تعطيل به امر رئيس جمهور داير شده مى تواند.

يو سلو اتمه ماده

د مـلي شـوري د غـړي د مـړينې، استعفي، عزل او يا د داسې معلولېـدو او معيوبېدو په صـورت كـښي چې په دايمي توګه د وظيفې د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نـوي استازي تعين د قانون له حكمونو سره سم تـر سـره كېږي.

د ملي شورې د غړيو د حاضرېدو يا نـه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي وظايفو په اصولو كې تنظيمېږي.

ماده ٔ يكصدو هشتم

در حـالات وفات، اسـتعفا و عـزل عضو شوراى ملـى ويا معلوليت يـا معيوبيتى كـه به طـور دايم مـانع اجراى وظيفه گردد، تعـيين نمايـنـده ٔ جـديد بـراى مـدت باقى مانـده ٔ دوره ٔ تقنينيه، مطابق به احكام قـانون صورت ميگيرد.

امور مربوط به حضور و غياب اعضاى شوراى ملى در اصول وظايف داخلـى تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو نهمه ماده

د تقنینیه دورې په وروستني یو کال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پیشنهاد د ملي شورې د کار په فهرست کې نشي نیول کېدلای.

مادهٔ یکصدو نهم

پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات، در یک سال اخیر دورهٔ تقنینیه، در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

شپږم فصل

لویه جرګه

یو سلو لسمه ماده

لویه جرګه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.

لویه جرګه:

۱. د ملي شورې له غړیو؛

۲. د ولایتونو او ولسوالیو د جرګو له رئیسانو جوړېږي.

وزیران، د سترې محکمې رئیس او غړي او لوی څارنوال کولای شي د لویې جرګې په غونډو کې بې له دې چې د رایې ورکولو حق ولري، ګډون وکړي.

فصل ششم

لویه جرگه

مادهٔ یکصدو دهم

لویه جرگه عالی ترین مظهر ارادهٔ مردم افغانستان می باشد.

لویه جرگه متشکل است از:

۱. اعضای شورای ملی؛

۲. روسای شورا های ولایات و ولسوالیها.

وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال می توانند در جلسات لویه جرگه بدون حق رأی اشتراک ورزند.

یو سلو یوولسمه ماده

لویه جرګه په لاندینیو حالاتو کې دایرېږي:

مادهٔ یکصدو یازدهم

لویه جرگه در حالات ذیل دایر می گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د هېواد د خپلواکۍ، ملي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛
۲. ددې اساسي قانون د حکمونو تعديل؛
۳. ددې اساسي قانون د(نهه شپېتمې) مادې له مخې د جمهور رئيس محاکمه کول.

۱. اتخاذ تصميم در مورد مسايل مربوط به استقلال، حاکميت ملـی، تماميت ارضی و مصالح علیای کشور؛
۲. تعديل احکام اين قانون اساسی؛
۳. محاکمه رئيس جمهور مطابق بـه حکم مندرج ماده شصت و نهم ايـن قانون اساسی.

يوسلو دولسمه ماده

لويه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توگه ټاکي.

مادهٔ يکصدو دوازدهم

لويه جرگه در اولين جلسه، از ميـان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يک نفر را بحيث معاون و دو نفر را بحيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

يو سلو ديارلسمه ماده

د لويې جرگې نصاب د رايې اخيستو پـه وخت کې د غړيو پـه اکثريـت سـره بشپړېږي.
د لـويې جـرگې تصـميمونه، له هغو مـواردو پرتـه چـې پـه دې اسـاسي قـانون کـې صـريحاً ذکـر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريـت، نيول کېږي.

مادهٔ يکصدو سيزدهم

نصـاب لـويه جرگـه هنگـام رای دهی، با حضور اکثريت اعضا تکميـل می گردد.
تـصاميم لـويه جـرگـه، جـز در مـواردی کـه در ايـن قـانون اسـاسی صـريحاً ذکـر گـرديده، با اکـثريت آرای کل اعـضا اتخـاذ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو څوارلسمه ماده

د لويې جرګې بحثونه علني دي، مګر دا چې د غړيو څلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرګه دا غوښتنه ومني.

يو سلو پنځلسمه ماده

د لويې جرګې د جريان په وخت کښې د دې اساسي قانون د(يوسلويوومې) او (يوسلو دويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقيږي.

اووم فصل

قضاء

يو سلو شپاړسمه ماده

قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې ستري محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له لارې تنظيمېږي.

ستره محکمه د ستر قضايي ارګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوريت

مادهٔ يکصدو چهاردهم

مباحثات لويه جرگه علني مي باشد مگر اينکه يک ربع اعضا سري بودن آنرا در خواست نمايند و لويه جرگه اين درخواست را بپذيرد.

مادهٔ يکصدو پانزدهم

در هنگام داير بودن لويه جرگه، احکام مندرج مواد يکصدو يکم و يکصدو دوم اين قانون اساسي، در مورد اعضاي آن تطبيق مي گردد.

فصل هفتم

قضاء

مادهٔ يکصدو شانزدهم

قوهٔ قضائيه رکن مستقل دولت جمهوري اسلامي افغانستان مي باشد.

قوهٔ قضائيه مرکب است از يک ستره محکمه، محاکم استيناف و محاکم ابتدائيه که تشکيلات و صلاحيت آنها توسط قانون تنظيم مي گردد.

ستره محکمه به حيث عاليترين ارگان قضائي دررأس قوهٔ قضائيه جمهوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يو سلو اوه لسمه ماده

ستره محکمه نه تنه غړي لري چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تايید او ددې اساسي قانون د(پنځوسمې) مادې د وروستی فقرې او د(يو سلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کيږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اووکلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستنی ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توګه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په(يوسلواوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت ددورې تر پايه

اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادهٔ يکصدو هفدهم

ستره محکمه مرکب است از نه عضو که از طرف رئيس جمهور با تأييد ولسی جرگه و با رعايت احکام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ يکصدو هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادهٔ يکصدو بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

يو سلو اتلسمه ماده

د سترې محكمې غـړى بايـد لانـدينې شرايط ولري:

۱. د ټاكلو په وخت كې د رئيس او غړو عمرتر څلوېښتو كلو لږ نه وي؛

۲. د افغانستان تبعه وي؛

۳. پـه حـقوقـي يا فقهي علومو كـې لوړې زده كـړې او د افغانـسـتان پـه قضايي نـظام كې تخـصص او كـافي تجربه ولري؛

۴. د ښه سـيـرت او نـېـک شـهرت لرونكي وي؛

۵. د محكمې له خـوا د بشـري ضـد جرمونو او جنايت په ارتكاب او يـا لـه مدني حقوقو څخه په محرومي، محكـوم شوى نه وي؛

۶. د وظيفې د تصدۍ په وخت كې پـه هېڅ سياسي ګوند كې غړيتوب ونه لري.

يو سلو نولسمه ماده

د سترې محكمې غړي د وظيفې تـر پيل

خدمت ازوظايف شان عزل نمي شوند.

ماده ٔ يكصدو هجدهم

عضو ستره محكمه واجد شرايط ذيـل مى باشد:

۱. سن رئيس و اعضا در حين تعيين از چهل سال كمتر نباشد؛

۲. تبعه ٔ افغانستان باشد؛

۳. در علـوم حقـوقي و يـا فقهـي تحصيلات عـالى و در نظام قضـائى افغانستان تخصص و تجربـه ٔ كـافي داشته باشد؛

۴. داراى حسن سيرت و شهرت نيک باشد؛

۵. از طـرف مـحكمه به ارتكـاب جـرايم ضد بشـرى، جنايـت و يـا حرمان از حقوق مدني محكوم نشـده باشد؛

۶. در حال تصدى وظيفـه در هـيچ حزب سياسى عضويت نداشته باشد.

ماده ٔ يكصدو نزدهم

اعضاى ستره محـكمه قبل از اشـغال

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکې، د جمهور رئيس په وړانــدې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدایﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېځلي دين له احکامو، پــه دې اساسي قانون او نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم.»

یو سلو شلمه ماده

د قضائيه قوې په صلاحيت کې په ټولــو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولــت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه پــه حيــث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې پــه وړاندې اقامه شي.

یو سلو یو ویشتمه ماده

له اساسي قانون سره د قوانينــو، تقنينــي فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو دمطابقت څېړل دحکومــت يــا مــحــاکــمو په غوښتنه او دهغو تفسير

وظيفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«بنام خداوند بزرگﷻ سوگند يــاد می کنم که حق و عدالت را بر طبــق احکام دين مقدس اسلام، نصوص ايــن قانون اساسی و ساير قوانين افغانســتان تأمين نموده، وظيفهٔ قضاء را با کمــال امانت صداقت وبی طرفی اجرا نمایم.»

مادهٔ یکصدو بیستم

صلاحيت قوه قضائيه شامل رســيدگی به تمام دعاوی است کــه از طــرف اشخاص حقيقی يا حکمی، بــه شمول دولت به حيث مدعی يا مدعی عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادهٔ یکصدو بیست و یکم

بررسی مطابقت قوانين، فرامين تقنينی، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين-المللی با قانون اساسي و تفسير آنها بر اساس تقاضای حکومت و يا مــحاکم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقانون له حکمونو سره سم دستري محکمې صلاحيت دی.

مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

يو سلو د وه ويشتمه ماده

هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې پــه دې فصل کې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه وباسي او بل مقام ته يې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې ددې اساسي قانون په(نهه شپېتمې، اته اويايمې او يو سلو اوه ويشتمې) مادو کې راغلي او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه ګرځي.

ددې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.

مادهٔ يکصدو بيست و دوم

هيچ قانون نمی تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يې را از دايرهٔ صلاحيت قوهٔ قضائيه به نحوی که در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض کند.

اين حکم مانع تشکيل محاکم خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتادوهشتم و يکصدو بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نمی گردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم می گردد.

يو سلو درويشتمه ماده

ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون لــه لياري تنظيمېږي.

مادهٔ يکصدو بيست و سوم

با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو څلېريشتمه ماده

د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو اونورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې د سترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کيږي.

ماده یکصدو بیست و چهارم

در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوهٔ قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کار کنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت می گیرد.

يو سلو پنځه ويشتمه ماده

د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره د سترې محکمې له خوا تر تيبيږي او د دولت د بودجې د يوې برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کيږي.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

مادهٔ یکصدو بیست و پنجم

بودجهٔ قوهٔ قضائیه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجهٔ دولت،توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

يو سلو شپږويشتمه ماده

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پای ته رسېدلو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له

مادهٔ یکصدو بیست و ششم

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقیهٔ مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفید

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، پـه دې شرط چې په دولتـي او سياسـي چـارو بوخت نشي.

مـی شـوند مـشروط بر اينکه به مـشاغل دولـتی و سياسـی اشتغال نورزند.

يو سلو اووه ويشتمه ماده

که چېرې د ولسي جرګې تـر دريـيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمـې د رئيس يا غړيو محاکمه د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پـر اسـاس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظـيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کېږي.
د محکمـې تشـکيل او د محـاکمې طـرزالـعمل د قـانون پـه وسـيله تنظيمېږي.

مادهٔ يکصدو بيست و هفتم

هر گاه بيش از يک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمهٔ رئيس يا عضو سـتره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجـرای وظـيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايد وولـسـی جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلـث کـل اعضـا تصـويب کـنـد، متهم از وظيفه عزل و موضـوع به محکمهٔ خاص محول می گردد.
تشکيل محـکمه و طـرز العمـل محـاکمه، توسط قانون تنظـيم مـی گردد.

يو سلو اته ويشتمه ماده

د افغانستان په محکمو کې محاکمه پـه علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

مادهٔ يکصدو بيست و هشتم

در محاکم افغانستان، محاکمه بصورت علني داير می گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احکـام قـانون در آن حضور يابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمه کولای شي، په داسې حالاتو کې چې په قانون کې څرگند شوي یا د محاکمې سري توب ضروري وگڼل شي، سري غونډې دايرې کړي خو د حکم اعلان بايد علني وي.

يو سلونهه ويشتمه ماده

محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فيصله کې ذکر کړي.
د محکمو د ټولو قطعي فيصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرگ د حکم په حالت کې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يو سلو دېرشمه ماده

محکمې تر غور لاندې قضاياوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حکمونه تطبيقوي.
که دغور لاندې قضاياوو له جملې څخه د کومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد.

مادهٔ یکصدو بیست و نهم

محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.
تمام فیصله های قطعی محاکم واجب-التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

مادهٔ یکصدو سی ام

محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی وسایر قوانین را تطبیق می کنند.
هر گاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین،حکمی موجود نباشد، محاکم به پیروی از احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکلي، قضيه په داسې ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تأمين کړي.

نموده، قضيه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترين وجه تأمين نمايد.

يو سلو يو دېرشمه ماده

محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالو پورې مربوطو قضاياوو کې د تشيع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبيقوي.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون يا نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضيه ددې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

ماده' يکصدو سی و يکم

محاکم برای اهل تشيع، در قضايای مربوط به احوال شخصيه، احکام مذهب تشيع را مطابق به احکام قانون تطبيق می نمايند.

در ساير دعاوی نيز اگر در اين قانون اساسی و قوانين ديگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضيه را مطابق به احکام اين مذهب حل و فصل می نمايند.

يو سلو دوه دېرشمه ماده

قاضيان د سترې محکمې په پيشنهاد او د جمهور رئيس په منظورۍ ټاکل کېږي.

د قاضيانو مقررې، تبديلي،ترفيع، مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

ستره محکمه د اجرايي او قضايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د

ماده' يکصد و سی و دوم

قضات به پيشنهاد ستره محکمه و منظوری رئيس جمهور تعيين می گردند.

تقرر، تبدل، ترفيع، مواخذه و پيشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه بمنظور تنظيم بهتر امور اجرايي و قضايي و تأمين اصلاحات

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأمین لپاره، د قضائیه قوې، عمومي اداري آمریت تأسیسوي.

یو سلو دري دېرشمه ماده

که قاضي د جنایت په ارتکاب متهم شي ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي. که ستره محکمه د ده د دفاع تر اورېدلو وروسته اتهام وارد وبولي جمهور رئیس ته یې د عزل پیشنهاد کوي د جمهور رئیس له منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظیفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سم جزا ورکول کېږي.

یو سلو څلور دېرشمه ماده

د جرمونو کشف د پولیس په وسیله او د جرمونو تحقیق او په محکمه کې پر متهم باندې د دعوا اقامه د څارنوالۍ له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي.

څارنوالي د اجرائیه قوې برخه ده او په خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

د څارنوالۍ تشکیل، صلاحیت او د اجراآتو څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمېږي.

لازم،آمریت عمومی اداری قوهٔ قضائیه را تأسیس می نماید.

مادهٔ یکصدو سی و سوم

هر گاه قاضی به ارتکاب جنایت متهم شود،ستره محکمه مطابق بـه احکـام قانون به حالت قاضی رسیدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتیکه ستره محکمـه اتهـام را وارد بدانـد پیشنهاد عزلش را به رئـیس جمهـور تقدیم و با منظوری آن از طرف رئـیس جمهور، قاضی متهم از وظیفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

مادهٔ یکصدو سی و چهارم

کشف جرایم، توسط پولیس و تحقیـق جرایم و اقامهٔ دعوا علیـه مـتهم در محکمه، از طرف څارنوالی مطابق بـه احکام قانون صورت می گیرد.

څارنوالی جـزء قـوه اجرائیـه و در اجراآت خود مستقل می باشد.

تشکیل، صلاحیت و طـرز فعالیـت څارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وسله والو خواکونو ، پولیسو او د ملي امنیت کار کوونکو د وظیفوي جرمونو کشف او تحقیق د خاص قانون له لیارې تنظیمیږي.

یو سلو پنځه دېرشمه ماده

که د دعوې لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کیږي ونه پوهیږي، د قضیې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنی ژبه د خبرو کولو حق د ترجمان په وسیله ورته تامینیږي.

اتم فصل

اداره

یو سلو شپږ دېرشمه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوریت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظیمیږي.

مرکزي اداره پر څېنو اداري واحدونو وېشل کیږي چې د هرې یوې په سر کې یو وزیر وي.

د محلي اداري واحد ولایت دی.

کشف و تحقیق جرایم وظیفوی منسوبین قوای مسلح ، پولیس و مؤظفین امنیت ملی، توسط قانون خاص تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصدو سی و پنجم

اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری توسط ترجمان برایش تأمین می گردد.

فصل هشتم

اداره

ماده یکصدو سی و ششم

ادارهٔ جمهوری اسلامی افغانستان بر اساس واحد های ادارهٔ مرکزی و ادارات محلي، طبق قانون، تنظیم می گردد.

ادارهٔ مرکزی به یک عده واحد های اداری منقسم می گردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد ادارهٔ محلي، ولایت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولايتونو او مربوطه ادارو شمېر، ساحه، برخې او تشکيلات د نفوســو د شــمېر، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس د قــانون لــه لیــاري تنظيمېږي.

تــعــداد، ساحه، اجزا و تشــكيلات ولايات و ادارات مــربوط، بــر اساس تــعداد نفــوس، وضــع اجــتماعی و اقــتصادی و موقعیت جــغرافــیایی توسط قانون تنظیم می گردد.

يو سلو اوه دېرشمه ماده

حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنگي چــارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پر مختګ کې د خلکو د لازياتې ونــډې اخيستو په منظــور، لازم صــلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلــي اداري ته سپاري.

ماده ٔ يكصدو سی و هفتم

حکومت با حفظ اصل مرکزیــت بــه منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ســهم گــیری هرچه بیشتر مردم در انکشاف حیــات ملي،صلاحيت های لازم را مطابق بــه احکام قانون ، به اداره ٔ محلي تفويض می نماید.

يو سلو اته دېرشمه ماده

په هر ولايت کې يــوه ولايتــي جرګــه جوړېږي.

د ولايتي جرګې غــړي له قانون سره سم د نفوســـو پـــه تناســـب، د آزادو، عمومي، پټو او مــستقيمو ټاکــنو لــــه مخې د ولايت د اوسېدونکو له خــوا د

ماده ٔ يكصدو سی و هشتم

در هر ولایت یک شــورای ولایتــی تشکيل ميشود.

اعضــای شــورای ولایتــی، طبــق قانون، به تناسب نفــوس، از طريــق انتخابــات آزاد، عمــومی، ســری و مستقیم از طرف ساکنین ولایت بــرای

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

يو سلونهه دېرشمه ماده

ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينو کې څرګنده شوې، برخه اخلي او په ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي اداري په مرسته سرته رسوي.

يو سلو څلوېښتمه ماده

د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرګې جوړېږي.

ددې جرګو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د سيمې د اوسېدونکو له خوا د

مدت چهار سال انتخاب می گردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

مادهٔ يکصدو سی و نهم

شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد، سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با همکاری ادارهٔ محلی اجرا می نمايد.

مادهٔ يکصدو چهلم

برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

اعضای اين شورا ها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

په محلي جرګو کې د کوچیانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظیمېږي.

انتخاب می شوند.

سهم گیری کوچیان در شورا های محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

یو سلو یو څلوېښتمه ماده

د ښاري چارو د اداري لپاره ښـاروالي تشکیلېږي.

ښاروال او د ښاري مجلسـونو غـړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصدو چهل و یکم

برای ادارهٔ امور شـهری، شـاروالی تشکیل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالیها توسط قانون تنظیم می گردند.

یو سلو دو څلوېښتمه ماده

دولت ددې اساسي قانون د حکمونـو د تعمیل او د مندرجو ارزښتونو د تأمین لپاره لازمې اداري جوړوي.

مادهٔ یکصدو چهل و دوم

دولت به مقصد تعمیل احکام و تـأمین ارزشهای مندرج این قانون اساسـی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

نهم فصل

اضطراري حالت

یو سلو دري څلوېښتمه ماده

که د جګړې، د جګړې د خطر، وخـیم اغتشاش او طبیعي آفاتو او یا ورته حالت له امله د خـپلواکـې او مـلي ژونـد

فصل نهم

حالت اضطرار

مادهٔ یکصدو چهل و سوم

هر گاه به علت جنگ، خطر جنـگ، اغتشاش وخیم، آفات طبیعی و یا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات ملی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه په هغه طريقه چې په اساسي قــانون کې ټاکل شــوې، ناشــونې وګرځـــي د جمهور رئيس له خوا د ملي شــورى پـــه تأييد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

که اضطراري حالت تر دوو مياشتو زيات دوام ومومي، د اوږدولو لپاره يې د ملـــي شورى موافقه شرط ده.

مجرايي که در قانون اساسی تعين شده، نا ممکن گردد، حالــت اضـــطرار از طرف رئيس جمهور با تأييد شـــوراى ملی در تمام يا بعضی از ساحات کشور اعلان مى شود.

هـــر گـــاه حـــالت اضـــطرار بيش از دو ماه دوام نمايد، براى تمديـــد آن، مـــوافقت شوراى ملی شرط است.

يو سلو څلورڅلويښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهـــور رئـــيس کولاى شي د ملي شــورى او د ســـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورې ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

ماده' يکصدو چهل و چهارم

در حالت اضطرار رئيس جمهور مـــى توانـــد به مـــشوره' رؤساى شـــوراى ملـــی و ســـتره محکمـــه، بعضـــی از صلاحيت هاى شـــوراى ملـــی را بـــه حکومت انتقال دهد.

يو سلو پنځه څلويښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهـــور رئـــيس کولاى شي چې د ملي شورى او د سترې محکمې د رئيسانو تر تأييـــد وروســـته د اساسي قانون لاندیني حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱. د اوه ويشتمې مادې دوهمه فقره؛

ماده' يکصدو چهل و پنجم

در حالت اضطرار، رئيس جمهور مـــى تواند بعد از تأييد رؤساى شوراى ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيـــل را معطل بسازد و يا برآن ها قيودى وضع نمايد:

۱. فقره' دوم ماده' بيست و هفتم؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. شپږ دېرشمه ماده؛

۳. د اوه دېرشمي مادې دويمه فقره؛

۴. د اته دېرشمې مادې دويمه فقره.

۲. مادهٔ سی و ششم؛

۳. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هفتم؛

۴. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هشتم.

يو سلو شپږ څلوېښتمه ماده

د اضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديلېږي.

مادهٔ يکصدو چهل و ششم

در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

يو سلو اوه څلوېښتمه ماده

که چېرې د جمهوري رياست دوره او يا د ملي شورې تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو انتخاباتو تر سره کېدل ځنډېږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې، تمديدېږي.

که اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرگه د جمهور رئيس له خوا راغوښتله کېږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوو مياشتو دننه انتخابات کېږي.

مادهٔ يکصدو چهل و هفتم

هر گاه دورهٔ رياست جمهوری و يا دورهٔ تقنينيهٔ شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هر گاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات بر گزار می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته څلويښتمه ماده

د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د(يوسلو څلورڅلويښتمې او يو سلو پنځه څلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې لــه ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل

تعديل

يو سلو نهه څلويښتمه ماده

د اسلام د سپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروی اصل او اسلامي جمهوري نظـــام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدل يــوازې د هغوی د حقوقو د ښېګنې په منظور جواز لري.

د دې اســـــاسي قـــــانون د نـــورو موادو تعـــــديل د زمان د غوښتنـــو او تجربو له مــــــخې ، ددې اســــاسي قـــانون د اوه شپېتمې او يو ســلو شپږ څــلوېښتمې مادې داحکامو په رعايـــت ســـره، د جــمهور رئيــس يا د مـــلي

ماده ٔ يكصدو چهل و هشتم

در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يكصدو چهـــل و چهـــارم ويكصدو چهل و پـــنجم ايـــن قـــانون اساسی به عمل آمده، بـــلا فاصـــله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم

تعديل

ماده ٔ يكصدو چهل و نهم

اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمـــی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتبـــاع صـــرف بمنظور بهبود حقوق آنان مجـــاز مـــی باشد.

تعديل ديگر محتويـــات ايـــن قـــانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضـــيات عصر، با رعايت احکام مندرج مـــواد شصت و هفتم و يكصدو چهل و ششم اين قـــانون اســـاسی، بـــا پيشـــنهاد رئيس جـــمهور يـــا اکثريت اعـــضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوري د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

شورای ملی صورت می گیرد.

یو سلو پنځوسمه ماده

د تعـــدیل د پیشنهاد لپاره د جـــــمهور رئیس په فـــرمان د حـــکومت، مـــــلي شورئ او ستري محکمې د غړیو له منځه، یو هیئت جوړېـــږي او د تعـــدیل طـــرح تیاروي.

د تعدیل د تصویب لپاره، د جمهور رئیس په فرمان او د لویې جرګې د فصـــل لـــه حکمونو سره سم لویه جرګه دایرېږي.

که لویه جرګه د ټولو غړیو له دریو برخو څخه د دوو برخو په اکثریت د تعـــدیل طرح تصویب کړي، د جمهور رئیس تـــر توشیح وروسته نافذېږي.

مادهٔ یکصدو پنجاهم

به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئتی از بین اعضای حکومت ، شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگـــه بـــر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر می گردد.

هر گاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ مـــی گردد.

یو ولسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو یوپنځوسمه ماده

جـــمهور رئیـــــس، د جمهـــور رئـــیس مرستیالان، وزیران او د سترې محکمـــې رئیس او غړي، لوی څارنوال، د مرکزي بانک او ملي امنیت رئیسان، والـــیان او

فصل یازدهم

احکام متفرقه

مادهٔ یکصدو پنجاه و یکم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئـــیس و اعـــــضای ســـتره محکمه، لوی خارنوال، رؤسای بانک مـــرکـــزی و امنیت مـــلی، والیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت کښې نشي کولای له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره کړي.

شاروالها در مدت تصدی وظیفه نمی توانند هیچ معاملهٔ انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يو سلو دو پنځوسمه ماده

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان،وزيران، د ملي شورى او سترې محکمې رئيسان او غړي، لوى څارنوال او قاضيان نشي کولاى د وظيفې د تصدى په موده کې نور مشاغل ولري.

مادهٔ یکصدو پنجاه و دوم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

يو سلو درې پنځوسمه ماده

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کار کوونکي نشي کولی د وظيفې د تصدى په موده کې په سياسي ګوندونو کې غړيتوب ولري.

مادهٔ یکصدو پنجاه و سوم

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس و منسوبین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند در احزاب سیاسی عضویت داشته باشند.

يو سلو څلورپنځوسمه ماده

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوى څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورګان په وسيله چې قانون يې ټاکي

مادهٔ یکصدو پنجاه و چهارم

دارایی رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعیین می گردد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثبت، څېړل کېږي او خپرېږي.

یو سلو پنځه پنځوسمه ماده

د جمهور رئیس مرستیالانو، وزیرانو، د ملي شورى رئیسانو او غړيو، دسترې محکمې غړيو او لوى ځارنوال ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

یو سلو شپږ پنځوسمه ماده

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي رايو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

یو سلو اوه پنځوسمه ماده

د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا دولسي جرګې په تأیید تعینېږي.

ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

مادهٔ یکصدو پنجاه و پنجم

برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی ثارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعین می گردد.

مادهٔ یکصدو پنجاه و ششم

کمیسون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

مادهٔ یکصدو پنجاه و هفتم

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تاید ولسی جرگه تعین می گردند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم فصل

انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده

د ملت دبابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لویې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوی لپاره محفوظ دي.

یو سلو نه پنځوسمه ماده

ددغه اساسي قانون له نافذېدو څخه د ملي شورئ د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظیفې سرته رسوي:

۱. د شپږو میاشتو دننه د جمهوري ریاست، ملي شورې او محلي جرګو د انتخاباتو په اړه د تقنیني فرمانونو صادرول؛

فصل دوازدهم

احکام انتقالی

مادهٔ یکصدو پنجاه و هشتم

لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگهٔ اضطراری سال یکهزاروسه صدو هشتادو یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطاء شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام-الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادهٔ یکصدو پنجاه و نهم

مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظایف ذیل را انجام میدهد:

۱. اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شورا های محلی، در مدت شش ماه؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسي تشکیلاتو پر قانون باندې د کار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳. د انتخاباتو د څلواک کمیسیون جوړول؛

۴. د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵. ددې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول.

۲. اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛

۳. تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴. انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایي و قضایي؛

۵. اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی.

یو سلو شپېتمه ماده

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته ددغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

هر اړخیزې هڅې کېږي چې د جمهور رئیس او ملي شورا انتخابات په یوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شورې واکونه د هغې د تأسیس

مادهٔ یکصدو شصتم

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

کوشش همه جانبه صورت می گیرد تا اولین انتخابات رئیس جمهور و شورای ملي با هم در یک وقت صورت بگیرد.

صلاحیت های شورای ملی مندرج در

تر مودې پورې په دې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او موقته ستره محکمه د جمهور رئیس په فرمان جوړېږي.

یو سلو یو شپېتمه ماده

ملي شورى له تاسیس سره سم خپل واکونه او وظایف ددې اساسي قانون دحکمونو مطابق عملي کوي.

د ملي شورې له لومړنې غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکیلېږي.

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئیس تر هغه وخته پورې وظیفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئیس په کار پیل نه وي کړې.

ددې اساسي قانون د یو سلونه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعایت، د دولت اجرایي او قضایي ارګانونه د

این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض میشود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

مادهٔ یکصدو شصت و یکم

شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

بعد از دایر شدن اولین جلسهٔ شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ارگانهای اجرایي و قضایي دولت با رعایت حکم فقرهٔ چهارم مادهٔ یکصدو پنجاه و نهم این قانون اساسی، الی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت او ستري محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.
هغه تقنيني فرمانونه چې د موقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورې لومړنۍ غونډې ته راجع کيږي.
دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملي شورې له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کيږي.

تشکيل حکومت و ستره محکمه بــه وظايف خود ادامه می دهند.
فرامين تقنينی که از آغاز دورهٔ موقت به بعد نافذ گرديده است بــه اولــين جلسهٔ شورای ملی ارجاع می گردند.
اين فــرامين تــا زمانيکـــه از طـــرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

يو سلو دوشپيتمه ماده

دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس له خوا توشيح او اعلاميږي.
په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کيږي.

مادهٔ يکصدو شصت و دوم

اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئـيس دولـت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام می گردد.
با نفـاذ اين قانون اساسی، قـوانين و فرامين تقنينی مغاير احکـام آن ملغـی ميباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست الفبائی

قانون اساسی افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
	الف	
۱	آثارباستانی	۹
۲	آرای	۶۱-۶۵-۶۹-۹۴-۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳-۱۵۶
۳	آزاد	۲-۶۴-۱۳۸
۴	آزادی	۲۴-۳۲-۳۴-۳۷-۵۷
۵	آسایش	۴۹
۶	آغاز	۸۳-۸۷-۹۸-۱۱۷-۱۵۰-۱۶۰-۱۶۱
۷	آفات	۴۹-۱۴۳
۸	آمرین	۷۷
۹	آموزی	۴۶
۱۰	اتباع	۱۴-۲۲-۲۸-۳۳-۳۵-۳۶-۳۹-۴۳-۴۶-۵۰-۵۲-۵۵-۵۷-۷۴-۱۴۹
۱۱	اتخاذ	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰-۵۲-۵۳-۵۴-۶۴-۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۱۲	اتهام	۲۷-۲۸-۳۱-۶۹-۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳
۱۳	اثبات	۳۱
۱۴	اجازه	۳۸-۴۶-۹۸-۱۰۲
۱۵	اجباری	۴۳
۱۶	اجتماعی	۶-۴۲-۶۵-۹۰-۱۳۷
۱۷	اجلاس	۶۴-۹۹-۱۰۴-۱۰۷
۱۸	اجمالی	۹۸
۱۹	احاطه	۱۹
۲۰	احترام	۸
۲۱	احزاب	۳۵-۱۵۳
۲۲	احکام	۲-۳-۵-۱۰-۱۲-۱۴-۲۷-۳۴-۳۵-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۲-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۵۰-۵۲-۵۳-۵۶-۶۰-۶۱-۶۴-۶۵-۶۷-۶۹-۷۰-۷۵-۸۴-۸۶-۹۱-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۸-۱۱۱-۱۱۵-۱۱۷-۱۱۹-۱۲۱-۱۲۳-۱۲۶-۱۲۸-۱۳۰-۱۳۱
۲۳	اختصاصی	۴۲-۹۱
۲۴	اداره	۹-۴۶-۵۰-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۵۶
۲۵	ادامه	۱۶۱
۲۶	ادب	۴۶
۲۷	ادیان	۲
۲۸	ارتقای	۱۳-۱۷
۲۲	ارتکاب	۲۷-۶۲-۶۹-۷۲-۷۸-۸۵-۱۱۸-۱۲۷-۱۳۳
۲۳	ارزش	۱۴۲
۲۴	ارضی	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳-۶۴-۷۴-۷۵-۹۹-۱۱۱
۲۵	ازبک	۴
۲۶	ازبکی	۱۶
۲۷	اساس	۶-۹۷-۱۲۱-۱۲۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۸	اساسنامه	۳۵
۲۹	اساسی	۵-۳۴-۵۹-۶۰-۶۳-۶۴-۶۵-۶۷-۶۸-۶۹-۷۴-۷۶-۷۸-۹۰-۹۱-۱۰۶-۱۱۱-۱۱۳-۱۱۵-۱۱۷-۱۱۹-۱۲۱-۱۲۳-۱۳۰-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۶-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲
۳۰	اسباب	۱۲۹
۳۱	استثنای	۵۱-۶۴-۷۰-۷۹-۱۱۷
۳۲	استعانت	۶۳
۳۳	استعمال	۷
۳۴	استعفاء	۹۰-۱۰۸
۳۵	استفاده	۹-۹۰
۳۶	استقلال	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳-۶۴-۷۴-۷۵-۹۹-

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۱۱
۳۷	استماع	۱۳۳
۳۸	استملاک	۴۰
۳۹	استوار	۱۸
۴۰	استیضاح	۹۱-۹۲
۴۱	الحاق	۹۰
۴۲	اسکان	۱۴
۴۳	اسلام	۲-۳-۳۵-۵۴-۶۳-۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۴۴	اسلامی	۱-۶۰-۸۱-۱۱۶-۱۳۶-۱۴۹-۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۴۵	اشتغال	۱۱۹-۱۲۶-۱۵۲
۴۶	اصدار	۱۵۹
۴۷	اصلی	۲۵
۴۸	اصول	۴۵-۸۷-۸۸-۸۹-۱۰۸
۴۹	اضطراری	۶۴-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۶-۱۴۷
۵۰	اطفال	۴۹-۵۴-
۵۱	اطلاع	۳۱-۱۰۲-۱۳۵

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۲	اطلاق	۴
۵۳	اظهار	۳۰-۳۴-۸۱
۵۴	اعتبار	۳۰-۶۴-۷۹-۱۴۸
۵۵	اعتراف	۳۰
۵۶	اعطای	۶۴-۹۰-۹۷-۹۸
۵۷	اعلان	۴۰-۶۱-۶۴-۸۳-۱۲۸-۱۴۳-۱۶۰
۵۸	اعلامیه جهانی	۷
۵۹	اعلام	۶۱-۶۷-۱۲۸
۶۰	اعمال	۴-۷۴-۸۹
۶۱	اغتشاش	۱۴۳
۶۲	افتخاری	۶۴
۶۳	افراد	۴
۶۴	افرادی	۴
۶۵	افغان	۴-۳۴-۳۹-۴۲-۴۹
۶۶	افغانستان	۱-۲-۳-۴-۷-۱۲-۱۶-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۸-۳۳-۳۵-۳۶-۳۹-۴۱-۴۳-۴۵-۴۶-۵۰-۵۵-

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۵۶-۵۷-۵۸-۶۰-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۷۲-۷۴-۷۵-۸۱-۸۵-۹۰-۱۱۰-۱۱۶-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۸-۱۳۶-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۶۷	الله اکبر	۱۹-۲۰
۶۸	اخلاق	۹۰
۶۹	الغای	۹۰
۷۰	القاب	۶۴
۷۱	اقتصاد	۱۰
۷۲	اقتصادی	۱۱-۱۲-۱۴-۶۵-۷۵-۹۰-۱۳۶-۱۳۷
۷۳	اقدام	۲۹-۴۶-۵۱
۷۴	اقرار	۳۰
۷۵	اقوام	۴-۶
۷۶	اکثریت	۱۶-۶۱-۶۲-۶۹-۹۲-۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳-۱۲۷-۱۴۹-
۷۷	اکراه	۳۰
۷۸	امتیاز	۲۲
۷۹	امحای بیسوادی	۴۴
۸۰	امر	۲۹-۱۰۷
۸۱	امراض	۵۲
۸۲	امکانات	۱۴
۸۳	املاک	۹
۸۴	امنیت	۵-۵۰-۶۴-۹۹-۱۳۴-۱۵۱-۱۵۳
۸۵	اموال	۴۱
۸۶	امور	۴-۱۰۸-۱۴۱-۱۵۹
۸۷	انتفاعی	۱۵۱
۸۸	انسان	۲۴
۸۹	انسانی	۶-۲۹
۹۰	انعقاد	۷۹
۹۱	انکشاف	۶-۱۳-۱۷-۵۲
۹۲	اهدا	۶۶
۹۳	اهداف	۳۵-۱۳۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۹۴	اهل	۱۳۱
۹۵	اهلیت	۵۰
۹۶	اوصاف	۸۵
۹۷	اولویت	۹۷
۹۸	ایتام	۵۳
۹۹	ایجابات	۱۱
۱۰۰	ایجاد	۶-۴۴-۵۰
۱۰۱	ایماق	۴
۱۰۲	آینده	۹۸
	ب	
۱۰۳	بارگاه	۶۳
۱۰۴	بازار	۱۰
۱۰۵	بالترتیب	۶۸
۱۰۶	بانک	۱۲-۶۴-۱۵۱
۱۰۷	بپذیرد	۱۰۵-۱۱۴
۱۰۸	بحیث	۱۶-۶۲-۶۷-۷۲- ۷۳-۷۷-۸۱-۸۴- ۱۱۲-۱۱۶-۱۱۷- ۱۲۰-۱۲۵-۱۳۸
۱۰۹	بدنی	۵۲

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۱۰	برابری	۶
۱۱۱	برائت	۲۵
۱۱۲	براهوی	۴
۱۱۳	برگزار	۶۱-۶۷-۸۳-۱۴۷
۱۱۴	بسم الله الرحمن الرحیم	۶۳-۷۴-۱۱۹
۱۱۵	بضاعت	۵۳
۱۱۶	بفروشد	۶۶
۱۱۷	بلافاصله	۱۰۲-۱۴۸
۱۱۸	بالمثل	۲۸
۱۱۹	بلوچ	۴
۱۲۰	بلوچی	۱۶
۱۲۱	بنام خداوند بزرگ	۶۳-۷۴-۱۱۹
۱۲۲	بنیه	۱۴
۱۲۳	بهبود	۱۴
۱۲۴	بهترین	۱۳۰
۱۲۵	بودجه	۷۵-۹۰-۹۱-۹۵- ۹۷-۹۸-۹۹-۱۲۵

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۲۶	بیان	۳۴
۱۲۷	بیرق	۱۹
۱۲۸	بیسوادی	۴۴
۱۲۹	بیشترین	۶۱
۱۳۰	بیطرفی	۵۰
۱۳۱	بین الدول	۱۲۱-۶۴-۲۸
۱۳۲	بی بضاعت	۵۳-۳۱
	پ	
۱۳۳	پامیری	۱۶
۱۳۴	پایان	۸۳-۶۱
۱۳۵	پایتخت	۲۱
۱۳۶	پذیرفته	۵۰
۱۳۷	پروردگار	۶۳
۱۳۸	پروگرام	-۴۳-۱۶-۱۴-۱۲ -۹۰-۷۵-۴۷-۴۴ ۹۹-۹۸-۹۷-۹۱
۱۳۹	پشتو	۲۰-۱۶
۱۴۰	پشتون	۴
۱۴۱	پشه ئی	۱۶-۴
۱۴۲	پناهندگی	۴

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۴۳	پول	۱۲
۱۴۴	پولیس	۱۵۳-۱۳۴-۶۴
۱۴۵	پولی	۱۲
۱۴۶	پیروان	۲
۱۴۷	پیروی	۱۴۹-۱۳۰-۲
۱۴۸	پشتیبانی	۶۳
۱۴۹	پیشرفت	۴۷
۱۵۰	پیشگاه	۱۲۰
۱۵۱	پیشه وران	۱۳
۱۵۲	پیغمبر اکرم (ص)	۱۸
۱۵۳	پیمان	۲۸
۱۵۴	پیوسته	۲۸
	ت	
۱۵۵	تائید	-۷۲-۶۹-۶۸-۶۴ -۱۱۷-۹۷-۹۱ ۱۵۷-۱۴۵-۱۴۳
۱۵۶	تابعیت	-۷۲-۶۲-۲۸-۴ ۸۵
۱۵۷	تاجک	۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۵۸	تأدیه	۴۲
۱۵۹	تأسیس	-۵۸-۵۲-۴۶-۳۵ -۱۶۰-۱۳۲-۶۴ ۱۶۱
۱۶۰	تامین	-۵۲-۴۳-۶-۵ -۱۱۹-۸۳-۵۴ -۱۳۵-۱۳۰ ۱۴۲-۱۴۰-۱۳۹
۱۶۱	تبعیض	۵۰-۲۲
۱۶۲	تجارت	۱۱
۱۶۳	تجدید	۱۱۸-۷۴-۷۲
۱۶۴	تجربه	۱۱۸-۷۴-۷۲
۱۶۵	تجزیه	۱
۱۶۶	تحتانی	۱۹
۱۶۷	تحمیل	۴۹
۱۶۸	تحویل	۴۲
۱۶۹	تخصص	۱۱۸
۱۷۰	تدابیر	-۵۰-۱۷-۱۵-۱۴ -۶۴-۵۴-۵۳-۵۲ ۱۵۹-۱۴۲-۱۳۷
۱۷۱	تدابیری	۸۳
۱۷۲	تدریس	۴۳
۱۷۳	تدقیق	۸۶
۱۷۴	تدوین	۴۵
۱۷۵	ترجمان	۱۳۵
۱۷۶	ترفیع	۱۳۲-۱۲۴
۱۷۷	ترقی	۶۳
۱۷۸	ترکمن	۴
۱۷۹	ترکمنی	۱۶
۱۸۰	تساوی	۸
۱۸۱	تسریع	۱۳۷
۱۸۲	تسهیلات	۵۲
۱۸۳	تشبثات	۱۰
۱۸۴	تشکیل	-۵۸-۵۴-۳۵-۱۲ -۱۰۰-۸۸-۸۷ -۱۲۳-۱۲۵ -۱۳۴-۱۲۷ -۱۴۰-۱۳۸ -۱۴۲-۱۴۱ -۱۵۷-۱۵۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۶۱-۱۶۰-۱۵۹
۱۸۵	تشویق	۵۲-۴۷-۱۰
۱۸۶	تصدی	-۷۴-۶۷-۶۶-۶۳ -۱۵۱-۱۱۸-۸۰ ۱۵۳-۱۵۲
۱۸۷	تصریح	-۹۴-۵۱-۳۸ ۱۳۹-۱۲۸-۱۱۶
۱۸۸	تصمیم	۴۷-۴۳
۱۸۹	تصویر	۳۴
۱۹۰	تضمین	۵۷-۵۳-۴۷-۱۰
۱۹۱	تظاهرات	۳۶
۱۹۲	تعدیل	-۹۰-۶۷-۶۵ -۱۱۱-۱۰۲-۹۲ -۱۴۹-۱۴۶ ۱۵۰
۱۹۳	تعذیب	۲۹
۱۹۴	تعرض	-۳۷-۳۱-۲۴ ۴۰-۳۸
۱۹۵	تعطیل	-۱۰۲-۷۹-۱۸ ۱۰۷
۱۹۶	تعقیب	-۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲-۱۰۱

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۹۷	تعلق	۴
۱۹۸	تعلیمات	۴۳-۱۷
۱۹۹	تعلیم	۴۴-۴۳
۲۰۰	تعمیل	۱۴۲-۱۲۹-۷۵
۲۰۱	تعویض	۴۰
۲۰۲	تعین	-۴۸-۴۲-۳۸-۳۱ -۶۸-۶۷-۶۴-۶۱ -۸۳-۷۳-۷۲-۶۹ -۸۷-۸۵-۸۴ -۱۱۷-۱۰۸-۸۹ -۱۳۲-۱۱۸ -۱۵۴-۱۴۳ ۱۵۷-۱۵۵
۲۰۳	تعیینات	۱۱۷
۲۰۴	تفتیش	۴۰-۳۸-۳۷
۲۰۵	تفسیر	۱۲۱
۲۰۶	تفویض	۱۶۰-۱۳۷-۱۲۲
۲۰۷	تقاضا	۱۲۷-۶۹
۲۰۸	تقاعد	۱۳۲-۱۲۴-۶۴
۲۰۹	تقدیم	-۹۸-۹۷-۹۴-۷۹ ۱۳۳-۱۲۵
۲۱۰	تقرر	۱۳۲-۱۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۱۱	تقویت	۵۲-۱۶
۲۱۲	تقویم	۱۸
۲۱۳	تکلم	۴۳-۱۶
۲۱۴	تکمیل	۱۱۶-۱۱۳-۸۵
۲۱۵	تکنالوژی	۹۰-۷۵
۲۱۶	تلفون	۳۷
۲۱۷	تلگراف	۳۷
۲۱۸	تلویزیون	۳۴
۲۱۹	تمامیت	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴ -۱۱۱
۲۲۰	تمدید	۱۴۷-۱۴۳-۱۰۷
۲۲۱	تناسب	۱۳۸-۸۳
۲۲۲	تنظیم	-۱۲-۱۱-۸-۴ -۲۴-۱۹-۱۸-۱۶ -۳۳-۳۲-۳۱ -۴۸-۴۶-۳۴ -۶۳-۵۸-۵۳ -۷۶-۷۱-۷۰ -۱۲۲-۱۰۸-۸۹ -۱۲۷-۱۲۳ -۱۳۶-۱۳۴ ۱۴۱-۱۴۰

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۲۳	تنفیذ	۱۴۵
۲۲۴	تهیه	۱۴
۲۲۵	توازن	۴۴
۲۲۶	توأم	۹۸
۲۲۷	توشیح	۱۶۲-۱۰۰-۶۴
۲۲۸	توضیع	۱۴
۲۲۹	توزیع	۹۲
۲۳۰	توقیف	-۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲
۲۳۱	تولید	۱۳-۷
	ث	
۲۳۲	ثلث	-۹۴-۸۹-۸۴-۶۹ ۱۵۰-۱۲۷-۱۰۰
	ج	
۲۳۳	جامعه	۵۴-۶
۲۳۴	جبران	۹۶-۵۱
۲۳۵	جداگانه	۱۰۴
۲۳۶	حاکمیت	۱۱۱-۶۳-۵-۴
۲۳۷	جرگه	-۶۹-۶۸-۶۴-۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۲-۷۷-۷۹-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۷-۸۹-۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-۹۸-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۷-۱۲۷-۱۴۷-۱۵۰-۱۵۷-۱۶۲
۲۳۸	جرم	۲۶-۲۷-۳۰-۳۸-۱۰۲-۱۲۷
۲۳۹	جزا	۲۶-۲۹-۱۳۶
۲۴۰	جسمی	۵۴
۲۴۱	جلسه	۷۹-۱۰۳-۱۰۴
۲۴۲	جلوگیری	۷
۲۴۳	جمعه	۱۸
۲۴۴	جمعیتها	۳۵
۲۴۵	جمعی	۳۴
۲۴۶	جمهور	۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۴-۷۷-۷۹-۸۴-

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۴۷	جمهوری	۱-۲-۶۰-۶۱-۶۲-۶۷-۷۰-۸۱-۱۱۶-۱۴۷-۱۵۹
۲۴۸	جنائی	۳۱
۲۴۹	جنگلات	۱۵
	چ	
۲۵۰	چاپ	۱۲
	ح	
۲۵۱	حاضر	۳۱-۷۴-۱۰۶
۲۵۲	حالاتی	۴۹-۵۱-۱۲۸
۲۵۳	حالت	۳۰-۷۹-۱۴۳
۲۵۴	حاوی	۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۵	حاکمیت	۴-۵-۶۳-۱۱
۲۵۶	حایز	۷۹
۲۵۷	حداقل	۸۳
۲۵۸	حدود	۲-۱۴-۲۴-۴۰-۴۸-۵۰-۵۷-۱۳۰
۲۵۹	حرب	۶۴
۲۶۰	حرفه	۴۸
۲۶۱	حرمان	۶۲-۷۲-۸۵-۱۱۸
۲۶۲	حزبی	۳۵-۶۶-۸۰
۲۶۳	حسن	۸-۱۱۸
۲۶۴	حصول	۴۲-۵۱
۲۶۵	حفاظت	۹-۶۳-۷۴
۲۶۶	حفظ	۶-۸-۱۵-۱۶-۷۵-۱۳۷-۱۴۳
۲۶۷	حقایق	۲۹
۲۶۸	حقوق	۲۲-۵۰-۵۱-۵۳-۵۷-۶۲-۶۳-۷۰-۷۲-۷۴-۸۵-
		۱۲۶-۱۴۹
۲۶۹	حقوق بشر	۷
۲۷۰	حقیقی	۱۲۰
۲۷۱	حکم	۲۵-۲۷-۳۵-۴۰-۴۲-۵۱-۶۲-۶۶-۶۷-۶۸-۷۳-۷۹-۹۱-۱۱۱-۱۲۲-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۵۷-۱۶۱
۲۷۲	حکمی	۱۲۰-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱
۲۷۳	حلف	۶۳-۷۴-۱۱۹
۲۷۴	حمایت	۶-۱۰-۱۳-۲۴-۳۹-۴۷-۵۲-۵۴-۵۸-۶۳-۷۴
۲۷۵	حمل	۳۶
۲۷۶	حنفی	۱۳۰
۲۷۷	حوزه	۸۳
	خ	
۲۷۸	خاتمه	۶۴-۹۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۷۹	خارجی	۶۴-۲۸-۱۱-۸
۲۸۰	خاص	-۷۹-۷۸-۶۹-۶۳ ۱۳۴-۱۲۷-۱۲۲
۲۸۱	خانواده	۵۴
۲۸۲	خبیر	۸۴
۲۸۳	خساره	۵۱
۲۸۴	خصوص	۱۱۹-۳۵
۲۸۵	خصوصی	۵۲-۱۰
۲۸۶	خطوط	۷۶-۶۴
۲۸۷	خلال	-۶۹-۶۷-۶۱-۳۸ -۱۴۷-۹۸-۸۳ ۱۶۱-۱۵۹
۲۸۸	خورشید	۱۹
۲۸۹	خوشه	۱۹
	څ	
۲۹۰	څارنوالی	-۱۵۱-۱۱۰-۶۴ -۱۵۳-۱۵۲ ۱۵۵-۱۵۴

شماره	موضوع	مواد قانون
	د	
۲۹۱	داخل	-۷۷-۳۸-۳۱-۲۸ -۱۰۵-۹۷-۹۲ ۱۳۰-۱۰۹
۲۹۲	داخلی	-۸۹-۸۸-۸۷-۱۱ ۱۰۸
۲۹۳	دارائی	۱۵۴-۷۵-۴۰
۲۹۴	درجه	۴۴-۴۳
۲۹۵	دری	۱۶
۲۹۶	دسترسی	۵۰
۲۹۷	دفاع	-۶۴-۵۸-۵۵-۵ ۱۳۳-۷۵
۲۹۸	دفاعی	۵
۲۹۹	دفع	۳۱
۳۰۰	دلایل	۹۴-۹۲
۳۰۱	دهقان	۱۴
۳۰۲	دول	۶۴
۳۰۳	دولت	-۸-۷-۶-۵-۲-۱ -۱۳-۱۲-۱۰-۹ -۲۴-۱۷-۱۶-۱۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۲۸-۳۱-۳۷-۳۹-۴۲-۴۳-۴۴-۴۹-۴۷-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۷-۵۸-۶۰-۶۵-۷۵-۸۱-۸۵-۹۶-۹۸-۱۱۶-۱۲۴-۱۲۵-۱۳۹-۱۴۲-۱۵۱-۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۳۰۴	دولتی	۴۲-۴۶-۵۰-۶۶-۹۰-۹۱
۳۰۵	دین	۱-۲-۵۴-۶۳-۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۳۰۶	دینی	۲-۱۷-۴۵
	ذ	
۳۰۷	ذمه	۲۵
	ر	
۳۰۸	رؤسای	۱۱۰

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۰۹	رایج	۱۶
۳۱۰	رایگان	۴۳-۵۲
۳۱۱	رای دهندگان	۹۱
۳۱۲	ربع	۹۸-۱۱۴
۳۱۳	رخصتی	۱۸-۴۸
۳۱۴	رسانه	۱۶
۳۱۵	رسمی	۱۶
۳۱۶	رسوم	۵۴
۳۱۷	رسیدگی	۹۷-۱۲۰-۱۳۰-۱۳۳-۱۵۴
۳۱۸	رشد	۱۳
۳۱۹	رضایت	۳۰
۳۲۰	رکن	۵۴-۱۱۶
۳۲۱	روح	۷۶
۳۲۲	روحی	۵۴
۳۲۳	زبان	۱۶-۲۰-۳۵-۴۳-۱۳۵
۳۲۴	زراعت	۱۴
۳۲۵	زمینه	۴۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۲۶	زنان	۴۴
۳۲۷	زندگی	۱۳-۱۴-۲۳
۳۲۸	زیرزمینی	۹
۳۲۹	زیست	۱۵
	س	
۳۳۰	ساعات	۴۸
۳۳۱	ساقط	۷۹-۱۴۸
۳۳۲	ساکن	۳۸
۳۳۳	ساکنین	۱۳۸-۱۴۰
۳۳۴	سالانه	۹۸-۱۰۴
۳۳۵	سالم	۵۰-۵۳
۳۳۶	سایر	۲-۴-۵-۹-۱۶- ۱۸-۳۴-۴۶- ۴۸-۴۹-۶۳-۶۴- ۷۴-۷۵-۷۷-۷۸- ۸۳-۹۰-۱۲۴- ۱۳۰-۱۳۱
۳۳۷	سبز	۱۹
۳۳۸	سپرده	۲۸
۳۳۹	سران	۶۴

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۴۰	سرایت	۲۶
۳۴۱	سرپرست	۵۳
۳۴۲	سرخ	۱۹
۳۴۳	سرمایه	۱۰-۴۱
۳۴۴	سره میاشت	۶۴
۳۴۵	سرود	۲۰
۳۴۶	سری	۶۱-۸۳-۱۰۵- ۱۱۴-۱۲۸- ۱۳۸-۱۴۰-۱۴۱
۳۴۷	سطح	۱۳
۳۴۸	سطوح	۱۶
۳۴۹	سعادت	۶۳
۳۵۰	سفر	۳۹
۳۵۱	سفید	۱۹
	سلاح	۳۶
۳۵۲	سلامت	۵۴
۳۵۳	سلب	۲۸-۳۲
۳۵۴	سمتی	۶۶-۸۰
۳۵۵	سوء استفاده	۵۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۵۶	سواد	۴۶
۳۵۷	سوال	۹۳
۳۵۸	سوگند	۶۳
۳۵۹	سیا	۱۹
۳۶۰	سیاست	۸-۶۴-۷۶
۳۶۱	سیرت	۱۱۸
۳۶۲	سیستم	۵۰
	ش	
۳۶۳	شبه	۳۵
۳۶۴	شخصی	۲۶-۶۲-۷۲-۸۴-۸۵-۹۳-۱۰۵
۳۶۵	شرایط	۱۴-۳۳-۴۶-۵۵-۶۲-۷۲-۷۵-۱۱۸
۳۶۶	شرط	۳۵-۹۶-۱۲۶-۱۲۹-۱۴۳
۳۶۷	شغل	۴۸-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۶۸	شفاهی	۹۳
۳۶۹	شکایت	۵۸
۳۷۰	شمرده	۲۷-۹۸-۱۰۰-۱۵۹
۳۷۱	شمول	۴۶-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۷۲	شناخته	۲۵-۹۱
۳۷۳	شهادتی	۳۰
۳۷۴	شهر	۲۱
	ص	
۳۷۵	صاحب	۶۴
۳۷۶	منصبان	۶۴
۳۷۷	صادر	۵۲-۱۲۹
۳۷۸	صادقانه	۷۴
۳۷۹	صحبت	۱۳۵
۳۸۰	صحت	۳۰
۳۸۱	صحی	۵۲
۳۸۲	صدمه	۵۰
۳۸۳	صریح	۹۲-۱۱۳
۳۸۴	صریحاً	۱۱۳
۳۸۵	صعب - الاعلاج	۶۷-۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۸۶	صلاحیت	۲۵-۲۷-۳۰-۳۱-۳۵-۳۸-۴۰-۵۱-۶۰-۶۴-۶۶-۶۷-۷۲-۸۹-۹۰-۹۱-۱۱۶-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۵-۱۳۲-۱۳۴-۱۳۷-۱۴۴-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۳۸۷	صورت	۳۷-۴۰-۴۳-۵۸-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۹۵-۹۷-۹۸-۱۰۲-۱۰۴-۱۰۷-۱۰۸-۱۱۹-۱۲۴-۱۲۸-۱۳۴-۱۳۵-۱۴۹-۱۶۰
	ط	
۳۸۸	طبي	۵۲-۵۳-۶۷
۳۸۹	طرح	۱۲
۳۹۰	طفل	۵۴
۳۹۱	طلوع	۱۹
۳۹۲	طول	۱۹
	ظ	
۳۹۳	ظرف	۶۱-۹۴-۹۷
	ع	
۳۹۴	عادلانه	۴۰-۸۳
۳۹۵	عالي	۴۶-۶۴-۷۲-۸۱-۱۱۰-۱۱۸
۳۹۶	عامه	۹
۳۹۷	عایدات	۹۶
۳۹۸	عدالت	۶-۴۲-۱۱۹-۱۳۰
۳۹۹	عدلي	۱۰۱-۱۰۲
۴۰۰	عدم	۸-۹۲
۴۰۱	عذر	۵۶
۴۰۲	عرب	۴
۴۰۳	عرض	۱۹
۴۰۴	عرصه	۴۷-۶۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۰۵	عسکری	۱۲۵-۱۲۲-۵۵
۴۰۶	عفو	-۸۲-۸۱-۷۳-۴۱ -۱۱۷-۱۰۲-۸۴ ۱۲۷-۱۱۸
۴۰۷	عقاری	۴۱
۴۰۸	عقد	۶۴
۴۰۹	عقل	۳۰
۴۱۰	علاج	۵۲
۴۱۱	علاوه	۸۵-۱۶
۴۱۲	علت	۱۴۳-۱۰۱-۲۸
۴۱۳	علمی	۴۷-۱۶
۴۱۴	علنی	-۱۱۴-۱۰۵-۳۵ ۱۲۸
۴۱۵	علیای	۱۱۱-۸۱-۶۶
۴۱۶	علیه	-۱۲۰-۶۹-۲۵ ۱۳۴
۴۱۷	عمل	-۶۰-۵۹-۵۳-۲۹ ۱۴۸-۹۳-۹۲
۴۱۸	عملی	۵۰-۲۷
۴۱۹	عمودی	۱۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۲۰	عفواً	۱۰۵
۴۲۱	عهده	۶۸-۶۷
۴۲۲	عواملی	۹۸
۴۲۳	عواید	۴۲
۴۲۴	عودت	۳۹
	غ	
۴۲۵	غیاب	-۶۷-۶۱-۶۰ ۱۰۸
	ف	
۴۲۶	فراهم	۴۳
۴۲۷	فرهنگ	۴۵
۴۲۸	فروشی	۴۱
۴۲۹	فساد اداری	۷۵
۴۳۰	فسخ	۹۰
۴۳۱	فعالیت	-۵۸-۳۵-۱۲ ۱۳۴
۴۳۲	فعل	۲۷
۴۳۳	فقره	۱۶۱-۱۴۵-۱۱۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۳۴	فقه	۱۳۰
۴۳۵	فقهی	۳۵
۴۳۶	فکر	۲۴
۴۳۷	فهرست	۱۰۹-۹۷-۹۶
۴۳۸	فوق العاده	۱۰۷
۴۳۹	فیصد	۹۲-۸۴
۴۴۰	فیصله	۱۲۹-۷۵
	ق	
۴۴۱	قابل	۱
۴۴۲	قابلیت	۵
۴۴۳	قاطبه	۸۱
۴۴۴	قانون	-۹-۵-۴-۳-۲
		-۱۶-۱۴-۱۲-۱۰
		-۳۳-۲۷-۲۴-۲۲
		-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴
		-۴۶-۴۰-۳۹-۳۸
		-۵۱-۵۰-۴۸-۴۷
		-۵۶-۵۵-۵۳-۵۲
		-۶۰-۵۹-۵۸-۵۷

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۶۸-۶۷-۶۴-۶۱
		-۷۳-۷۱-۷۰-۶۹
		-۷۹-۷۷-۷۶-۷۵
		-۹۰-۸۶-۸۴-۸۳
		-۹۶-۹۵-۹۴-۹۱
		-۱۰۲-۹۸-۹۷
		-۱۰۹-۱۰۸
		-۱۱۵-۱۱۱
		-۱۱۹-۱۱۷
		-۱۲۲-۱۲۱
		-۱۲۴-۱۲۳
		-۱۲۸-۱۲۷
		-۱۳۱-۱۳۰
		-۱۳۴-۱۳۳
		-۱۳۷-۱۳۶
		-۱۴۱-۱۴۰
		-۱۴۳-۱۴۲
		-۱۴۸-۱۴۶
		-۱۵۴-۱۴۹
		-۱۵۶-۱۵۵
		-۱۵۸-۱۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۱۶۰-۱۵۹ ۱۶۲-۱۶۱
۴۴۵	قبایل	۶
۴۴۶	قبلی	۳۴
۴۴۷	قبول	۲۴
۴۴۸	قرضه	۹۸-۹۷-۹۰
۴۴۹	قرغیز	۴
۴۵۰	قزلباش	۴
۴۵۱	قسمت	۱۹
۴۵۲	قضات	۲۴
۴۵۳	قضاوت	۸۱
۴۵۴	قضایای	-۱۳۰-۱۲۲-۳۱ ۱۳۱
۴۵۵	قطعات	۹۴
۴۵۶	قطعی	-۹۸-۷۵-۲۵ ۱۳۰-۱۲۵-۱۲۲
۴۵۷	قناعت	۹۲
۴۵۸	قوای مسلح	۱۵۳-۱۳۴-۶۴
۴۵۹	قومیت	۱۳۱-۳۵

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۶۰	قومی	۸۰-۶۶
۴۶۱	قیادت	۹۴
۴۶۲	قیود	۱۴۵
	ک	
۴۶۳	کابل	۲۱
۴۶۴	کار	۴۸
۴۶۵	کارگر	۴۸
۴۶۶	کاشف	۴۷
۴۶۷	کافی	۱۱۸
۴۶۸	کامل	۵۰-۳۰
۴۶۹	کرامت	۲۹-۲۴-۶
۴۷۰	کسب	۹۸_۸۵_۶۱_۴۰
۴۷۱	کشور	-۱۲-۱۱-۶-۵ -۴۴-۳۹-۱۸-۱۶ -۷۶-۷۲-۶۴-۵۰ -۱۱۱-۹۹-۸۳ ۱۴۳
۴۷۲	کلمه	۱۹-۴
۴۷۳	کمال	۱۱۹
۴۷۴	کمتر	-۱۱۸-۷۲-۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹
۴۷۵	کمیسیون	۱۲-۵۸-۶۴-۸۶- ۸۸-۸۹-۹۳- ۱۵۶-۱۵۷-۱۵۹
۴۷۶	کنار	۱۹
۴۷۷	کهن - سالان	۵۳
۴۷۸	کوچیان	۱۴-۴۴-۱۴۰
	گ	
۴۷۹	گرفتار	۲۷-۱۰۲
۴۸۰	گرفتاری	۲۶-۲۹-۳۱- ۱۰۲
۴۸۱	گروهی	۱۶
۴۸۲	گفتار	۳۴
۴۸۳	گناه	۲۵
۴۸۴	گندم	۱۹
۴۸۵	گوجر	۴
	ل	
۴۸۶	لااله الا الله محمد رسول الله	۱۹
۴۸۷	لازم	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۴۸۸	لسانس	۴۳
۴۸۹	لسانی	۶۶-۸۰
۴۹۰	لغو	۹۰-۱۶۱-۱۶۲
۴۹۱	لقب	۱۵۸
	م	
۴۹۲	مؤثر	۱۳-۱۴-۱۶-۴۳- ۴۴-۴۷
۴۹۳	مؤقت	۶۷
۴۹۴	مؤلف	۴۷
۴۹۵	مادری	۷-۴۳
۴۹۶	مادی	۳۵
۴۹۷	مالداران	۱۴
۴۹۸	مالداری	۱۴
۴۹۹	مالی	۲-۱۴-۳۵-۷۰-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۵-۹۵-۹۷-۹۸-۱۲۹
۵۰۰	مامور	۳۸-۱۰۲
۵۰۱	مامورین	۶۴-۱۲۴
۵۰۲	مباحثات	۱۱۴
۵۰۳	مبارک	۱۹
۵۰۴	مبنای	۸-۳۵-۴۵
۵۰۵	متارکه	۶۴
۵۰۶	مترقی	۶
۵۰۷	متشکل	۴-۶۹-۷۱-۸۲-۱۱۰
۵۰۸	متعال	۶۳
۵۰۹	معتقدات	۳
۵۱۰	متقابل	۸
۵۱۱	متقاضی	۳۵-۶۵-۹۷
۵۱۲	متقاعدین	۵۳
۵۱۳	متهم	۲۵-۲۶-۲۸-۳۰-۳۱-۷۸-۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳-۱۳۴
۵۱۴	متوازن	۶-۴۳
۵۱۵	متولد	۶۲
۵۱۶	مجاز	۴۰-۴۱-۱۴۹
۵۱۷	مجازات	۲۷-۶۴-۱۲۴-۱۳۳
۵۱۸	مجرد	۳۱-۱۶۱
۵۱۹	مجوز	۲۳
۵۲۰	محتویات	۱۴۹
۵۲۱	محراب	۱۹
۵۲۲	محرمیت	۳۱-۳۷
۵۲۳	محروم	۴-۲۳
۵۲۴	محکمه	۲۵-۲۷-۳۰-۳۵-۴۰-۵۱-۶۹-۷۸-۱۲۷-۱۶۰
۵۲۵	محکوم	۲۵-۲۹-۲۸-۶۲-۷۲-۸۵-۱۱۸
۵۲۶	محول	۶۹-۷۸-۱۲۷
۵۲۷	محوله	۷۴
۵۲۸	مخابرات	۳۱-۳۷
۵۲۹	مخالف	۳
۵۳۰	مخترع	۴۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۳۱	مخدر	۷
۵۳۲	مداخله	۸
۵۳۳	مدارس	۱۷
۵۳۴	مدافع	۳۱
۵۳۵	مدالها	۶۴
۵۳۶	مدرک	۹۶
۵۳۷	مدیون	۳۲
۵۳۸	مذکور	۱۰۲-۳۸
۵۳۹	مذهب	۳۵
۵۴۰	مذهبی	۸۰-۶۶
۵۴۱	مراجعه	۱۵۶-۶۷-۶۵
۵۴۲	مراسلات	۳۷-۳۱
۵۴۳	مراسم	۲
۵۴۴	مراقبت	۶۴
۵۴۵	مراکز	۵۲-۱۷
۵۴۶	مرامنامه	۳۵
۵۴۷	مردان	۴۴
۵۴۸	مردم	-۵۶-۱۶-۱۳-۱۱ -۷۱-۶۶-۶۵-۶۳ -۱۳۷-۷۴-۷۳ ۱۵۶-۱۴۰
۵۴۹	مرفه	۶
۵۵۰	مرکب	۱۱۷-۱۱۶-۱۹
۵۵۱	مرکزی	-۱۳۶-۶۴-۱۲ ۱۵۱
۵۵۲	مزد	۴۸
۵۵۳	مساجد	۱۷
۵۵۴	مساعی	۶۳
۵۵۵	مساوی	۱۰۰-۲۲-۱۹
۵۵۶	مستحق	۵۱-۱۴
۵۵۷	مسترد	۹۴
۵۵۸	مستفید	۱۲۶-۷۰
۵۵۹	مستقل	-۱۱۶-۸۶-۱۲-۱ ۱۵۹-۱۵۷
۵۶۰	مستقیم	-۱۴۰-۹۲-۸۳-۴ ۱۴۱
۵۶۱	مستلزم	۶۵
۵۶۲	مسکرات	۷
۵۶۳	مسکن	۴۹-۳۸-۱۴
۵۶۴	مسلمان	۶۲

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۶۵	مشخصه	۷۷
۵۶۶	مشرانو	۶۸-۶۹-۸۲-۸۴-۸۵-۸۷-۹۷-۹۸-۱۰۰
۵۶۷	مشروط	۳۵-۱۲۶-۱۲۹
۵۶۸	مشهود	۳۸-۱۰۲
۵۶۹	مشوره	۱۲-۱۲۵-۱۳۹-۱۴۴
۵۷۰	مصؤن	۲۴-۳۱-۳۴-۴۰
۵۷۱	مصادره	۴۰
۵۷۲	مصارف	۷۰
۵۷۳	مصالح	۱۱-۲۴-۶۶-۷۱-۱۱۲
۵۷۴	مصطلحات	۱۶
۵۷۵	مصوبه	۹۴-۱۰۰
۵۷۶	مصؤنیت	۱۰
۵۷۷	مضامین	۴۵
۵۷۸	مطابع	۳۴
۵۷۹	مطبوعات	۱۶-۳۴
۵۸۰	مطرح	۹۹
۵۸۱	معادن	۹
۵۸۲	معارف	۱۶
۵۸۳	معاش	۷۰-۱۵۵
۵۸۴	معامله	۲۸
۵۸۵	معاهدات	۶۴-۹۰-۹۷-۱۲۱
۵۸۶	معاون	۶۰-۶۸-۱۱۲
۵۸۷	معزول	۱۳۳
۵۸۸	معطل	۱۴۵
۵۸۹	معلولیت	۱۰۸
۵۹۰	معلولین	۵۳-۸۴
۵۹۱	معنوی	۳۵
۵۹۲	معیشتی	۱۴
۵۹۳	معیوبیت	۱۰۸
۵۹۴	معیوبین	۵۳-۸۴
۵۹۵	مغایر	۵۴-۱۶۱
۵۹۶	مفقودین	۵۳
۵۹۷	مقاصد	۳۵-۳۶
۵۹۸	مقامات	۴۴
۵۹۹	مقتضیات	۱۴۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۰۰	مقدس	۲-۳-۵۴-۶۳-۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۶۰۱	مقررات	۷۶
۶۰۲	مقرریها	۹۱
۶۰۳	مکافات	۱۲۴
۶۰۴	مکالمات	۳۱
۶۰۵	مکتوب	۳۷
۶۰۶	مکلف	۶-۱۵-۲۴-۳۸-۴۲-۴۳-۴۴-۵۰-۵۷-۱۲۹
۶۰۷	ملت	۴-۶۳-۶۹-۸۱-۱۵۸
۶۰۸	ملتوی	۱۴۷
۶۰۹	ملحق	۷
۶۱۰	ملحوظات	۶۶-۸۰
۶۱۱	ملکیت	۹-۴۰-۴۱
۶۱۲	ملی	۴-۵-۶-۸-۱۶-۱۹-۲۰-۴۵-۵۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۷-۶۹-۷۳-۷۴-۷۵-۷۹-۸۱-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۹۰-۹۳-۹۴-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۳۴-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۷-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۳-۱۵۵-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-
۶۱۳	ممثل	۱۴۳
۶۱۴	ممنوع	۲۲-۳۰-۴۹
۶۱۵	منابع	۹
۶۱۶	مناطق	۶
۶۱۷	منافع	۸-۴۰-۶۳
۶۱۸	مناقضی	۳۵-۶۵-۷۶
۶۱۹	منبر	۱۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
٦٢٠	منحل	٣٥
٦٢١	متدرج	-٦٠-٥٩-٣٥-٣٤ -٦٨-٦٦-٦٤-٦٢ -١١١-٩٠-٦٩ -١١٧-١١٥ -١٤٢-١٢٢ ١٦٠-١٤٩
٦٢٢	منشی	١١٢-٨٧
٦٢٣	منصوب	٦٩-٤١
٦٢٤	منظور	-٥٢-٣٥-١٤ -٥٨-٥٤-٥٣ -٧٠-٦٤-٦١ -٩٧-٩٥-٧٥ -١٣٢-١٢٩ -١٣٧-١٣٣ -١٥٠-١٤٩ ١٥٩
٦٢٥	منفصل	٦٩
٦٢٦	منقسم	١٣٦
٦٢٧	مواخذه	١٣٢
٦٢٨	مواد	٢٧
٦٢٩	مواظبت	٦٣

شماره	موضوع	مواد قانون
٦٣٠	موافقه	١٤٣-٩٤
٦٣١	موجب	-٥١-٥٠-٤٠-٣٢ ٧٥
٦٣٢	موجبات	٣٥
٦٣٣	موضوع	-٩٢-٧٨-٦٩ ١٢٧-١٠٢-٩٣
٦٣٤	میثاقها	٩٠
٦٣٥	میعادی	٣١
	ن	
٦٣٦	نایب	١١٢-٨٧
٦٣٧	ناشی	١٢٧
٦٣٨	نافذ	-٩٨-٩٤-٢٧ -١٢٤-١٠٠ ١٦٢-١٦١-١٥٠
٦٣٩	نتایج	-٨٣-٦١-٤٧ ١٦٠
٦٤٠	نخستین	١٠٢-٧٩
٦٤١	نشان	١٩
٦٤٢	نشانها	٦٤
٦٤٣	نشر	-٢٤-١٦-١٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۴
۶۴۴	نصاب	۳۵-۴۵
۶۴۵	نص	۷۲
۶۴۶	نظارت	۵۸-۱۵۶-۱۵۷
۶۴۷	نظام	۱۰-۸۳-۱۱۸-۱۴۹
۶۴۸	نظریه	۹۸-۱۰۱
۶۴۹	نفوس	۸۳
۶۵۰	نقض	۵۸
۶۵۱	نمایندگان	۴-۶۴-۸۴
۶۵۲	نمایندگی	۴۱-۶۴-۸۱-۸۳
۶۵۳	نورستانی	۴-۱۶
۶۵۴	نوشته	۳۴
۶۵۵	نصوص	۳۵-۱۱۹
	ه	
۶۵۶	هجرت	۱۸
۶۵۷	هجری شمسی	۱۸-۱۹
۶۵۸	هزاره	۴
۶۵۹	همجواری	۸

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۶۰	همزمان	۶-۸-۶۰
۶۶۱	همکاری	۱۳۹
۶۶۲	هنر	۴۶
۶۶۳	هنگام	۱۰۱-۱۰۲-۱۰۶-۱۱۳-۱۱۵
	و	
۶۶۴	وابسته	۳۵
۶۶۵	واجب-التعمیل	۱۲۹
۶۶۶	واجد	۶۲-۷۲-۸۵-۱۱۸
۶۶۷	واحد	۱-۴۲-۷۷-۹۰
۶۶۸	والدین	۶۲
۶۶۹	وثایق	۸۶
۶۷۰	وجایب	۲۲-۴۹ و در فصل دوم
۶۷۱	وحدت	۶-۵۹
۶۷۲	وخیم	۱۴۳
۶۷۳	ورزشهای	۵۴
۶۷۴	وزراء	۷۱-۷۳-۷۴-۷۷-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۸۰-۹۱-۹۲-۹۳- ۱۳۹
۶۷۵	وزیر	۵۲-۶۸-۷۰-۷۸- ۸۳-۹۱-۹۳-۱۰۶
۶۷۶	وسیله	۳۰-۳۴-۳۷
۶۷۷	وضع	۱۷-۴۲-۷۵-۷۶- ۱۳۰-۱۳۶-۱۴۵
۶۷۸	وظایف	۵-۶۸-۷۴-۷۵- ۷۶-۷۷-۸۷-۸۸- ۱۰۸-۱۱۷-۱۳۹
۶۷۹	وظیفه	۴۶-۱۱۹
۶۸۰	وفات	۶۰-۶۱-۶۷-۶۸
۶۸۱	وقایه	۵۲
۶۸۲	وکیل	۳۱-۸۳
۶۸۳	ولایت	۸۳-۸۴-۱۳۶- ۱۳۸-۱۳۹
۶۸۴	ولسوالی	۸۴-۱۱۰-۱۴۰
۶۸۵	ولسی	۱۲-۶۴-۶۸-۶۹- ۷۲-۷۷-۷۹-۸۲- ۸۳-۸۵-۸۶-۸۹- ۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۰-۱۰۴- ۱۱۷-۱۲۷-۱۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراك سالانه

در مرکز و ولایات : (۵۰۰) افغانی

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

خارج از کشور (۱۵۰) دالر امریکائی

قیمت این شماره : (۱۵۰) افغانی

نمبر تیلفون : (۲۵۰۹۳)

تعداد طبع : (۲۱۰۲۰) جلد

(c) ketabton.com: The Digital Library

TRANSITIONAL ISLAMIC STATE OF AFGHANISTAN MINISTRY OF JUSTICE

OFFICIAL GAZETTE

Extraordinary Issue

Constitution Of Afghanistan

Issue: No. 818

Date : January / 28 / 2004

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library